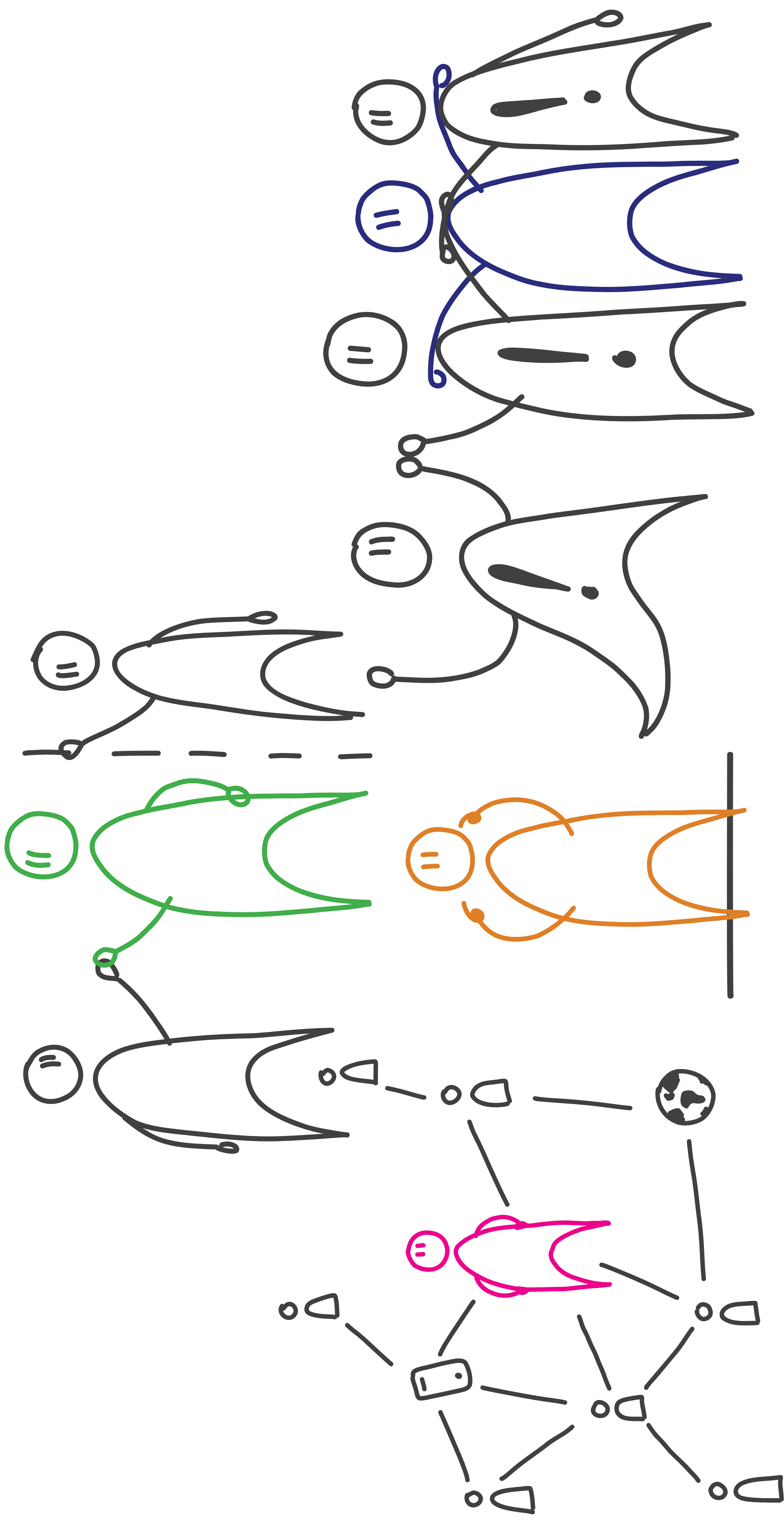

AUTONOMIE IN DESIGN

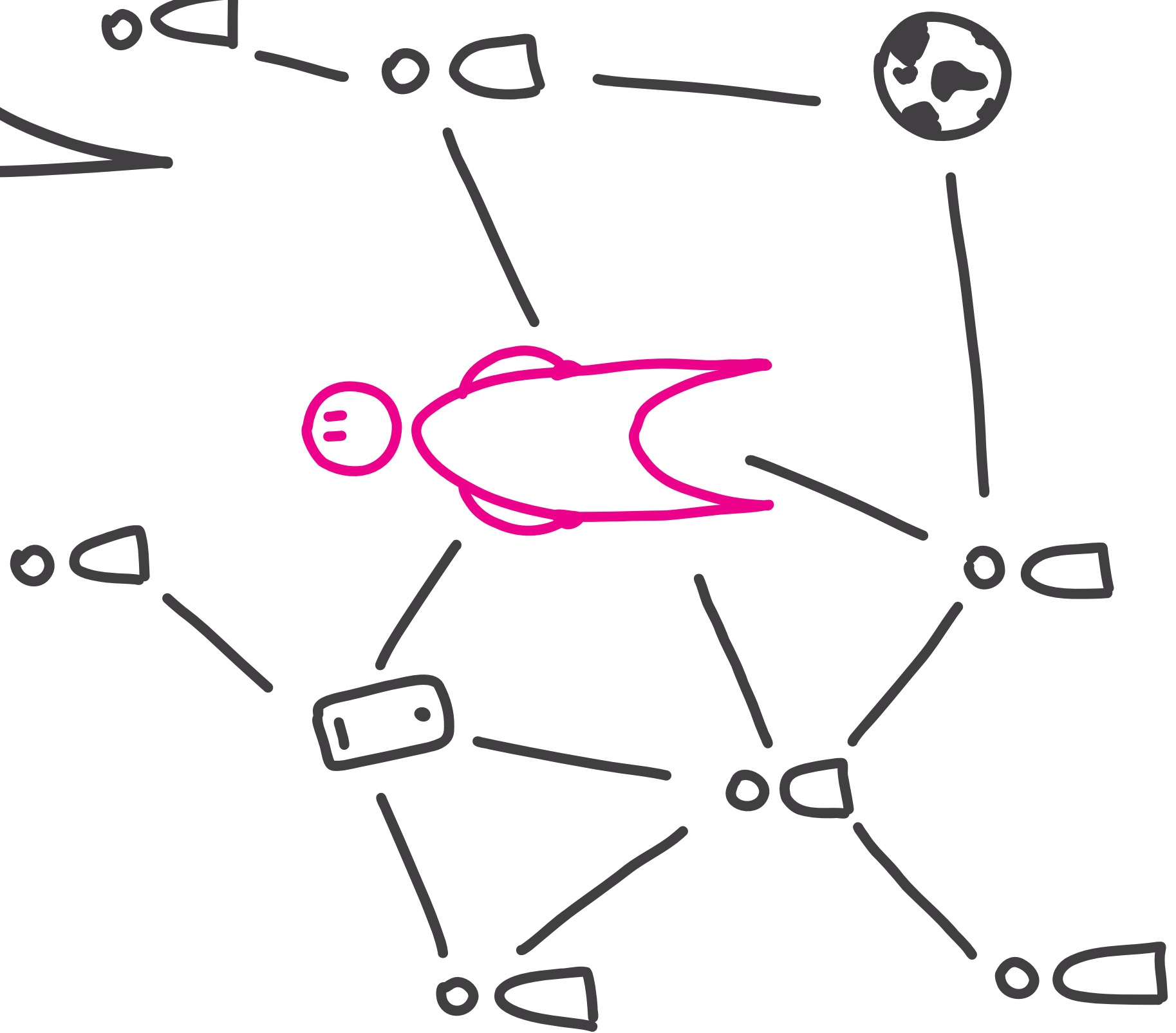
VOOR IN MET EN

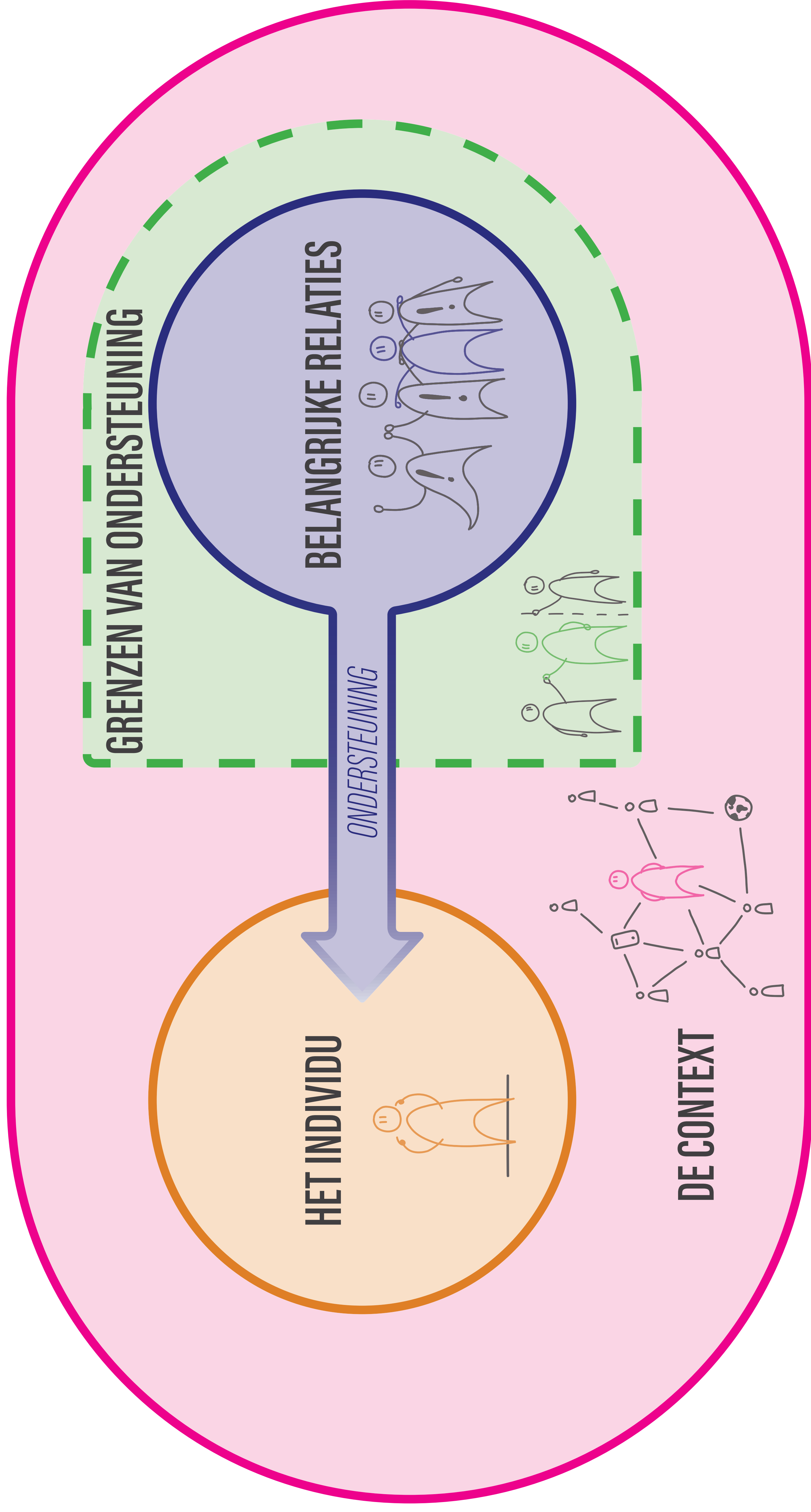
Waarom moeten we autonomie begrijpen?

In de huidige samenleving hebben we autonomie hoog in het vaandel staan en streven we ernaar dat iedereen een zo autonoom mogelijk leven kan leiden. Eigenlijk zien we autonomie als ultieme zelfstandigheid en vrijheid van invloed van buitenaf. Maar door zo hard aan te dringen op zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid, kan het voelen als falen als het je niet lukt om alles alleen te doen. Daarom is het belangrijk om te begrijpen dat autonomie meer is dan alles zelf kunnen. Autonomie betekent eigenlijk beslissingen maken en dingen doen op een manier die jij prettig vindt of nodig hebt. Dat kan dus ook betekenen dat je het juist niet alleen wil, kan of moet doen en ondersteuning nodig hebt of wil krijgen van de wereld om je heen. Wie of wat die ondersteuning mag geven bepaal jij zelf, als individu. De relaties waar jij deel van uitmaakt zijn onderdeel van de context waarin jij je bevindt en die jou kan ondersteunen zoals jij dat wil.

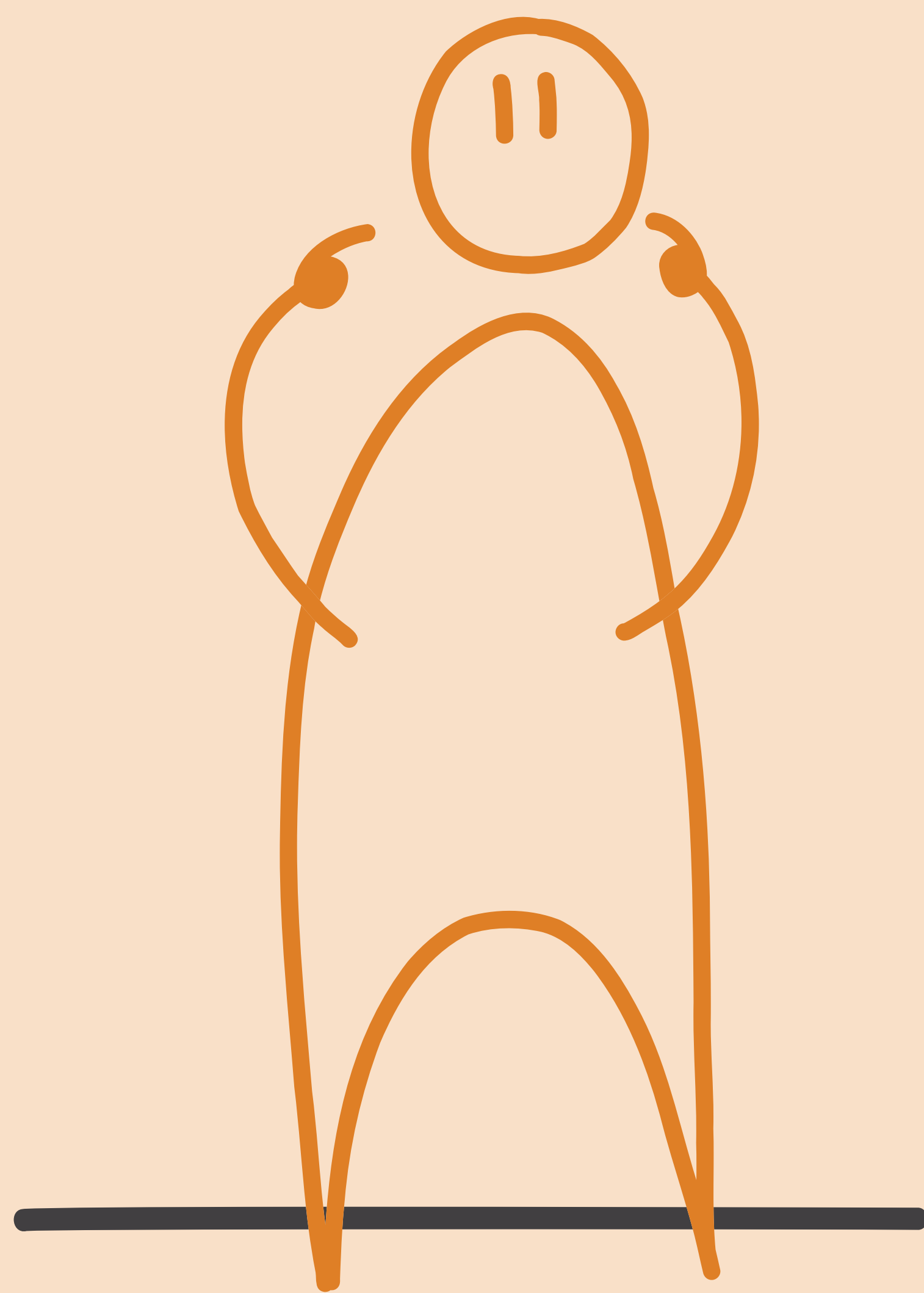
VOOR IN MET EN

DE DELEN VAN AUTONOMIE

HET INDIVIDU

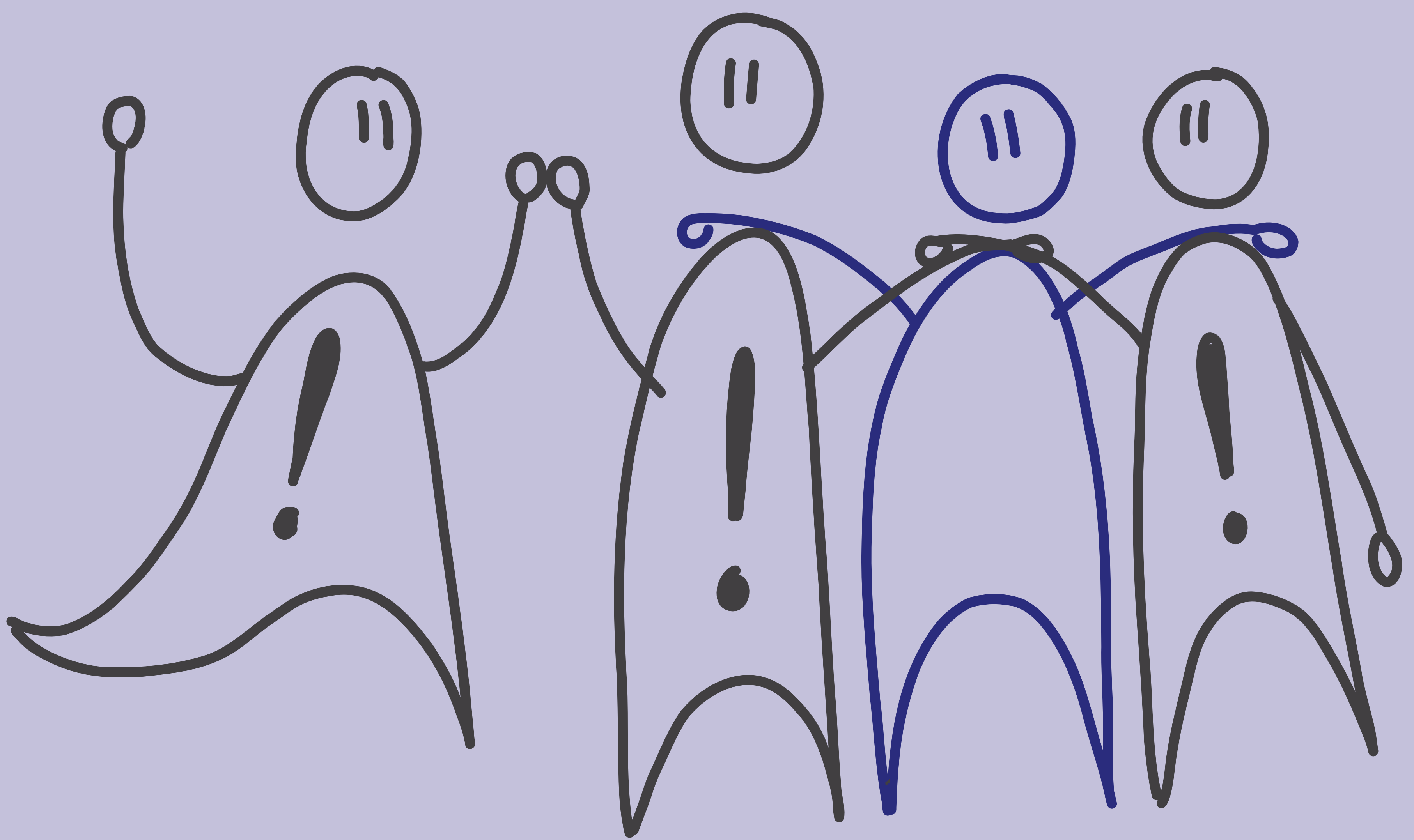
opvoeding, genen,
overtuigingen, eerdere ervaringen

Het individu

Alles wat je doet, kiest en wil bereiken begint bij jezelf. Dit kan dus betekenen dat jij de enige bent die beslissingen en keuzes mag maken met betrekking tot jouw leven zonder invloed en inmenging van de wereld om je heen. Het enige wat jou (onbewust) beïnvloedt zijn factoren die je niet (meer) kunt veranderen, zoals je genen, je opvoeding en je eerdere ervaringen.

**opvoeding, genen,
overtuigingen, eerdere ervaringen**

BELANGRIJKE RELATIES

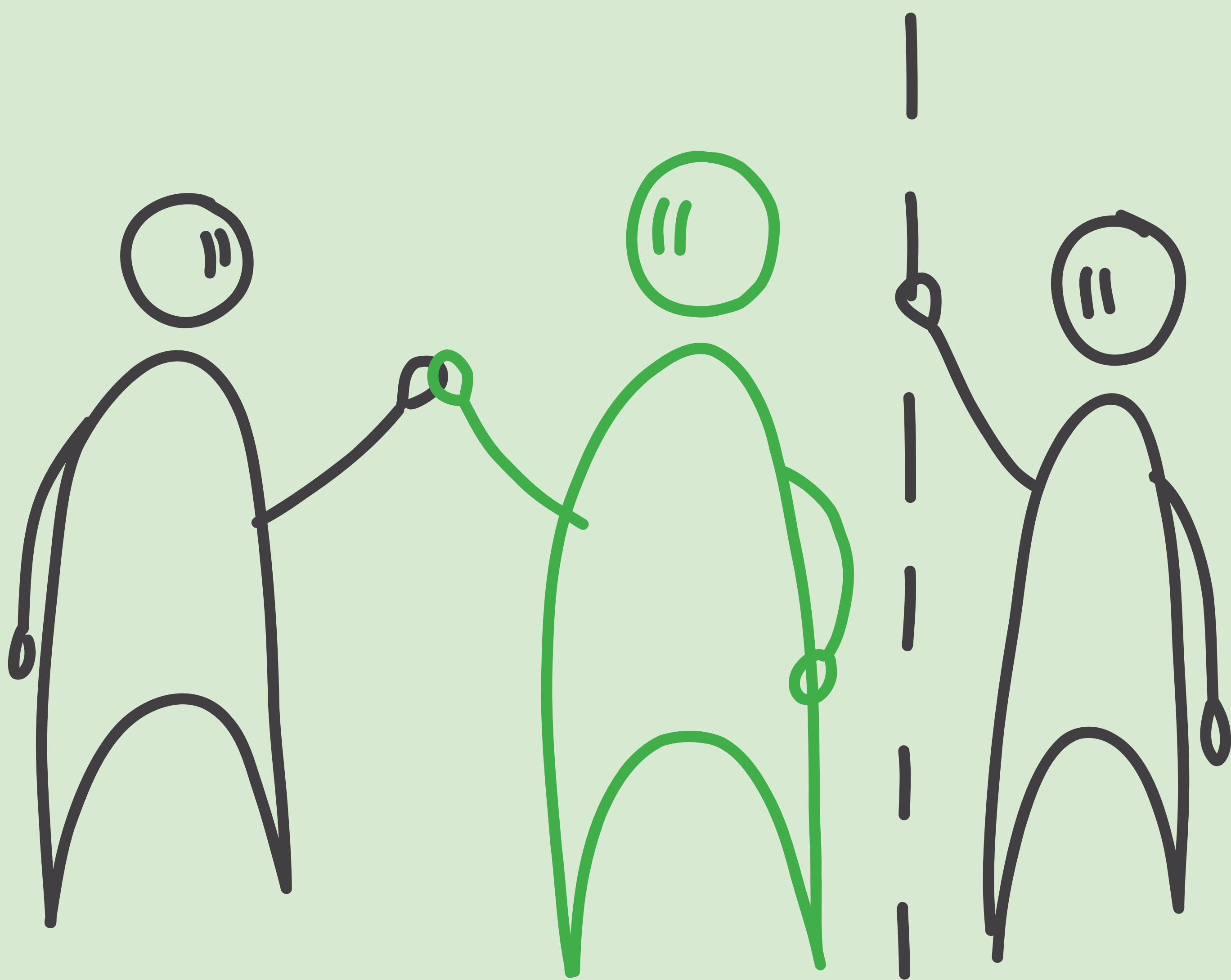
familie, vrienden, buren, artsen,
mensen uit het dagelijks leven en alle anderen

Belangrijke relaties

Mensen hebben andere mensen nodig om zich verbonden te voelen en zo een zinvol leven te leiden. De relaties waar je deel van bent creëren een netwerk waarin om hulp gevraagd kan worden. Dit netwerk kan jou ondersteunen in het maken van keuzes en het leven van je leven. Het is belangrijk dat deze relaties niet alleen hun eigen relatie met jou begrijpen, maar ook de andere relaties waar jij deel van uitmaakt en hoe deze jou en je leven kunnen beïnvloeden.

**familie, vrienden, buren, artsen,
mensen uit het dagelijks leven en alle anderen**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

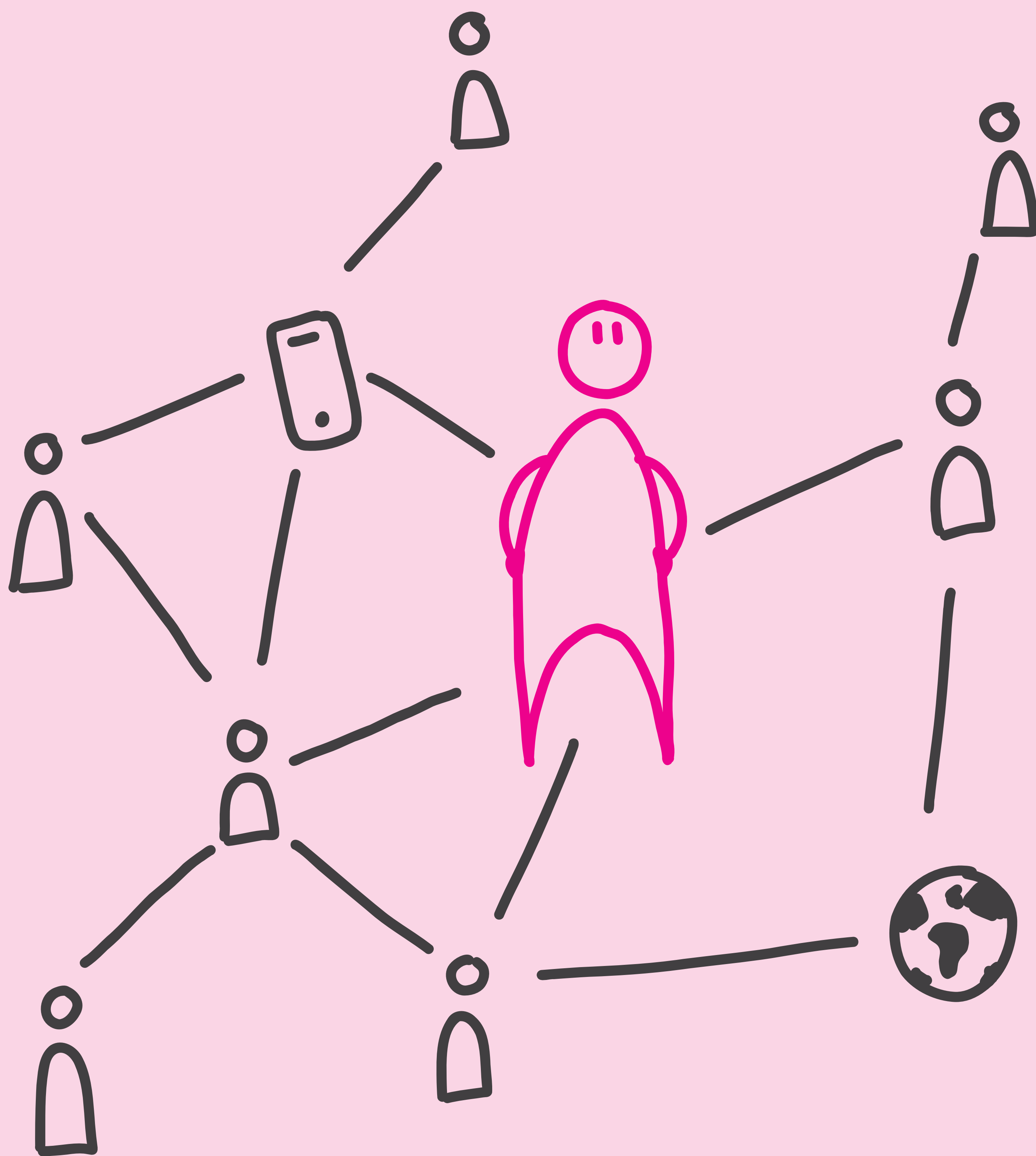
wie, wat, waar, hoe, wanneer,
hoe vaak, hoeveel, waarom

Grenzen van ondersteuning

Ondersteund worden door je netwerk betekent dat je om hulp kunt vragen en hulp kunt krijgen als je dat nodig hebt, wanneer je bijvoorbeeld verantwoordelijke of juiste keuzes moet maken. Dit geldt ook andersom, dat jij er bent om de mensen in je netwerk te ondersteunen. Welke relaties mogen helpen en wanneer, in welke mate en met wat, verschilt per individu. Jouw blik op ondersteuning in een bepaalde situatie is niet per se hetzelfde als die van iemand anders, ook niet je relaties.

**wie, wat, waar, hoe, wanneer,
hoe vaak, hoeveel, waarom**

DE CONTEXT

socioeconomisch, sociocultureel, religieus,
leefomgeving en -omstandigheden

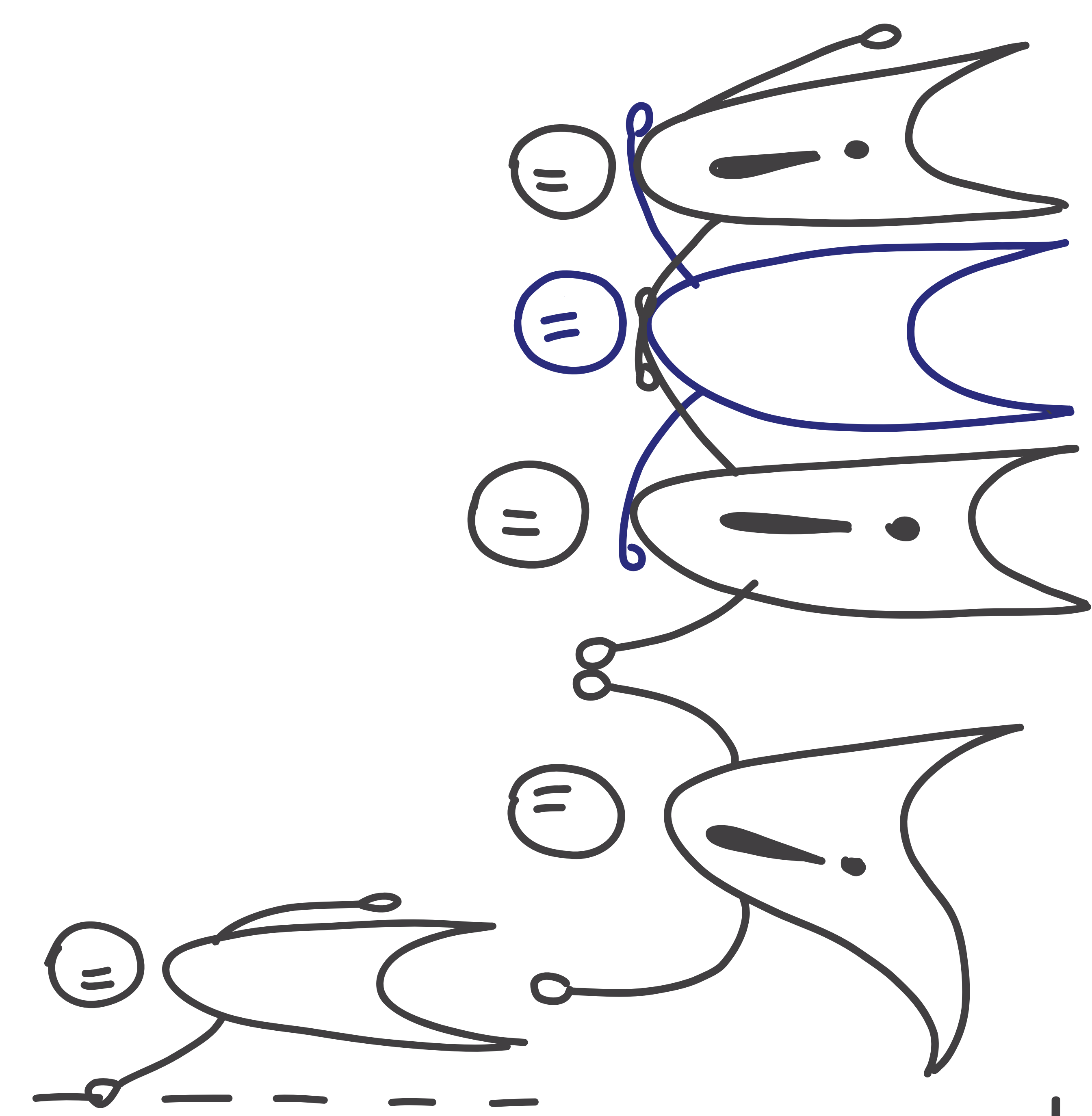
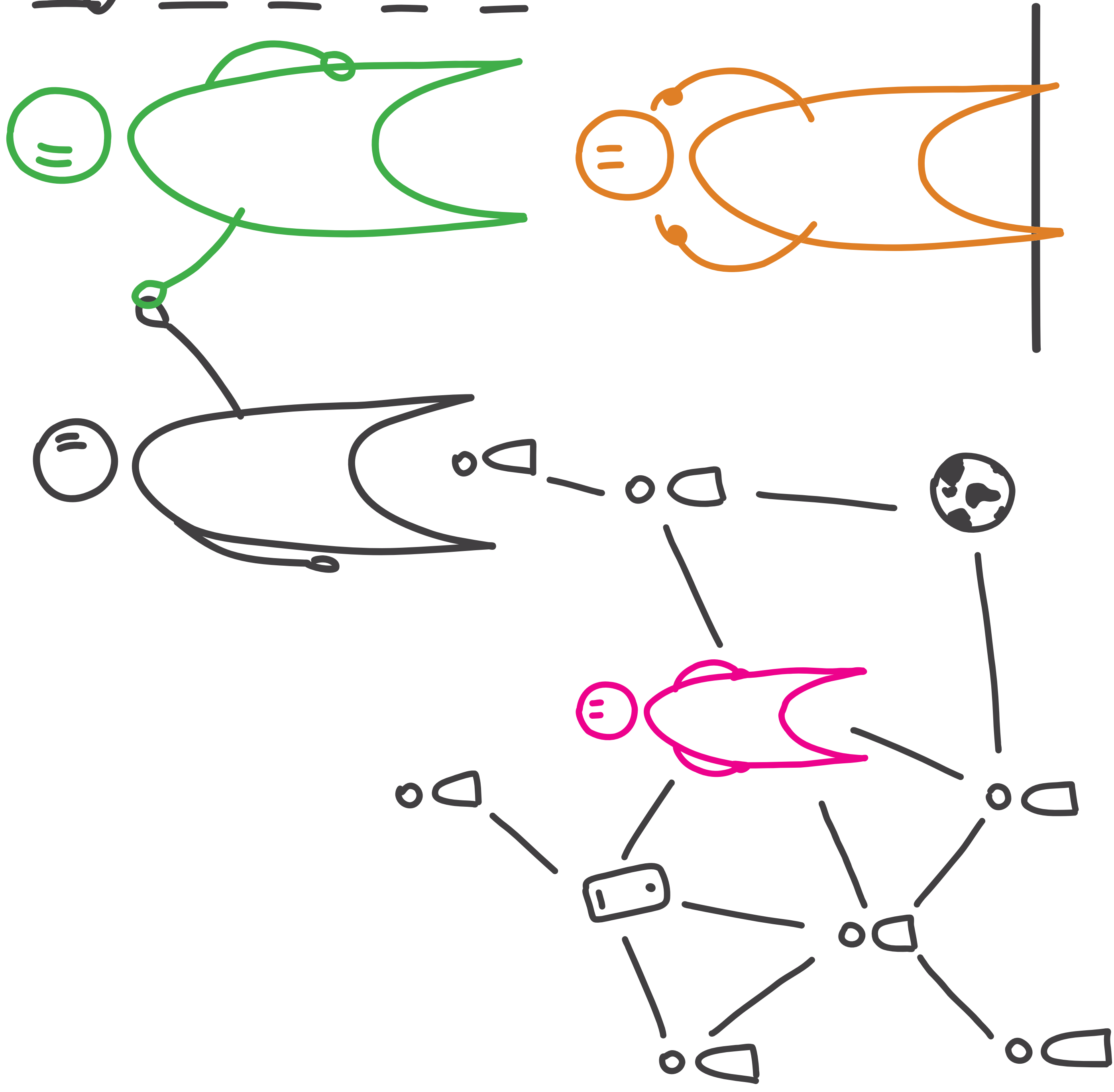
De context

Je bent als persoon niet alleen verbonden met andere personen, maar ook met dingen zoals producten, services en omstandigheden. Al deze dingen kunnen beïnvloeden hoe jij je leven leidt, soms zonder dat je het weet. Zo kunnen je sociaal economische status en je leefomgeving invloed hebben op de hoeveelheid informatie of middelen waar jij toegang tot hebt om je leven zo te leiden als jij dat zou willen.

**socioeconomisch, sociocultureel, religieus,
leefomgeving en -omstandigheden**

AUTONOMIE IN DESIGN

VOOR IN MET EN

Hoe kun je de kaarten gebruiken?

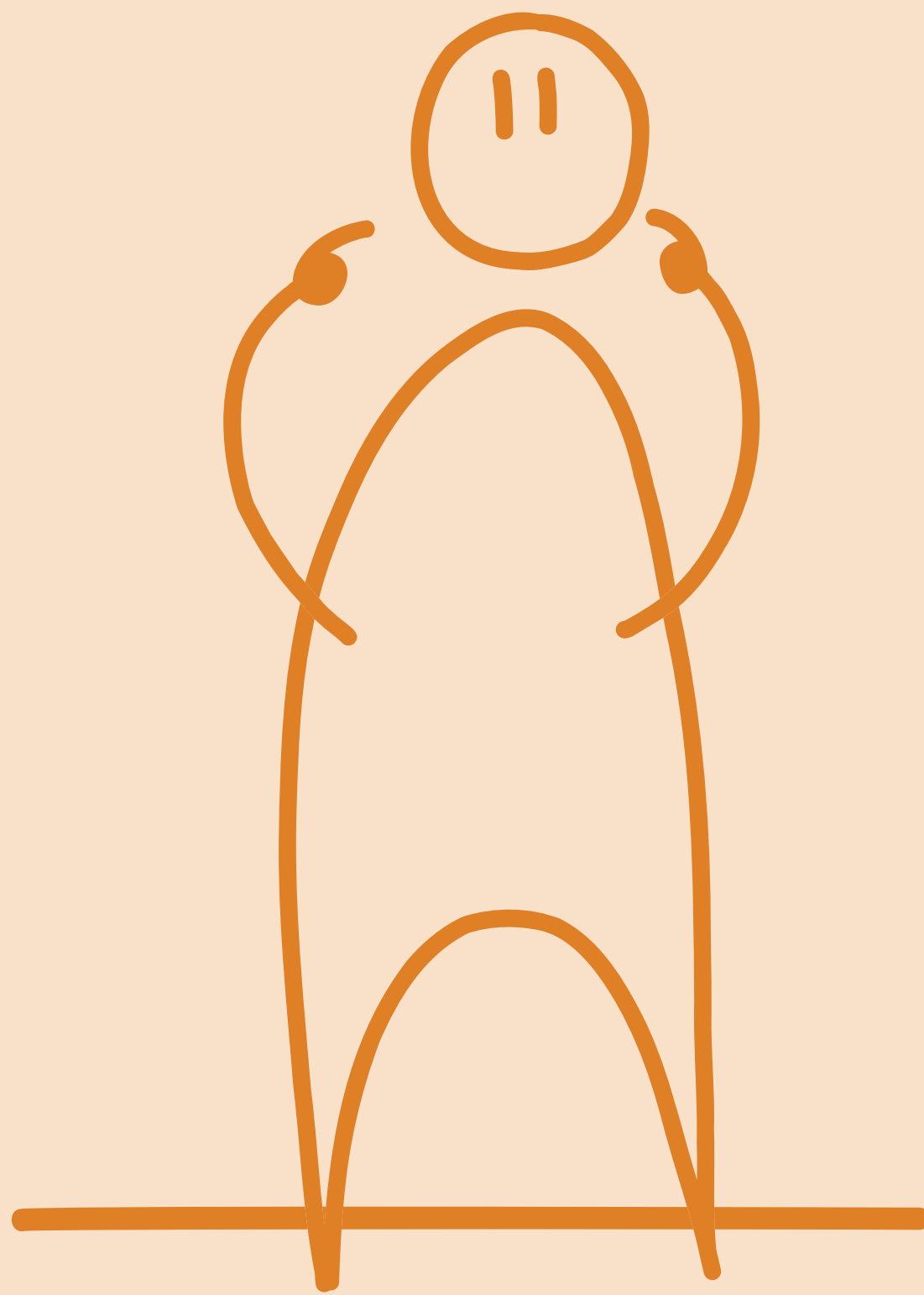
Op elke kaart staat een vraag die gelinkt is aan een van de vier onderdelen van autonomie: *het individu*, *belangrijke relaties*, *grenzen van ondersteuning* en *de context*. Deze vragen kun je gebruiken om met de opdrachtgever van je project in gesprek te gaan over de aannames die zij (en jij misschien ook) doen over de doelgroep en er zo achter te komen waar de focus van verder onderzoek kan komen te liggen.

Elke vraag is geformuleerd als *'wat denk je dat ...'* en het gaat dan dus ook echt om eigen kennis of gedachten. Deze zijn natuurlijk ergens op gebaseerd, dus stel bij elk antwoord ook weer de vraag

'waar baseer je dit op?'

Niet alle antwoorden zijn natuurlijk gebaseerd op feiten, dus zo kom je erachter wat verder onderzocht kan of moet worden.

HET INDIVIDU

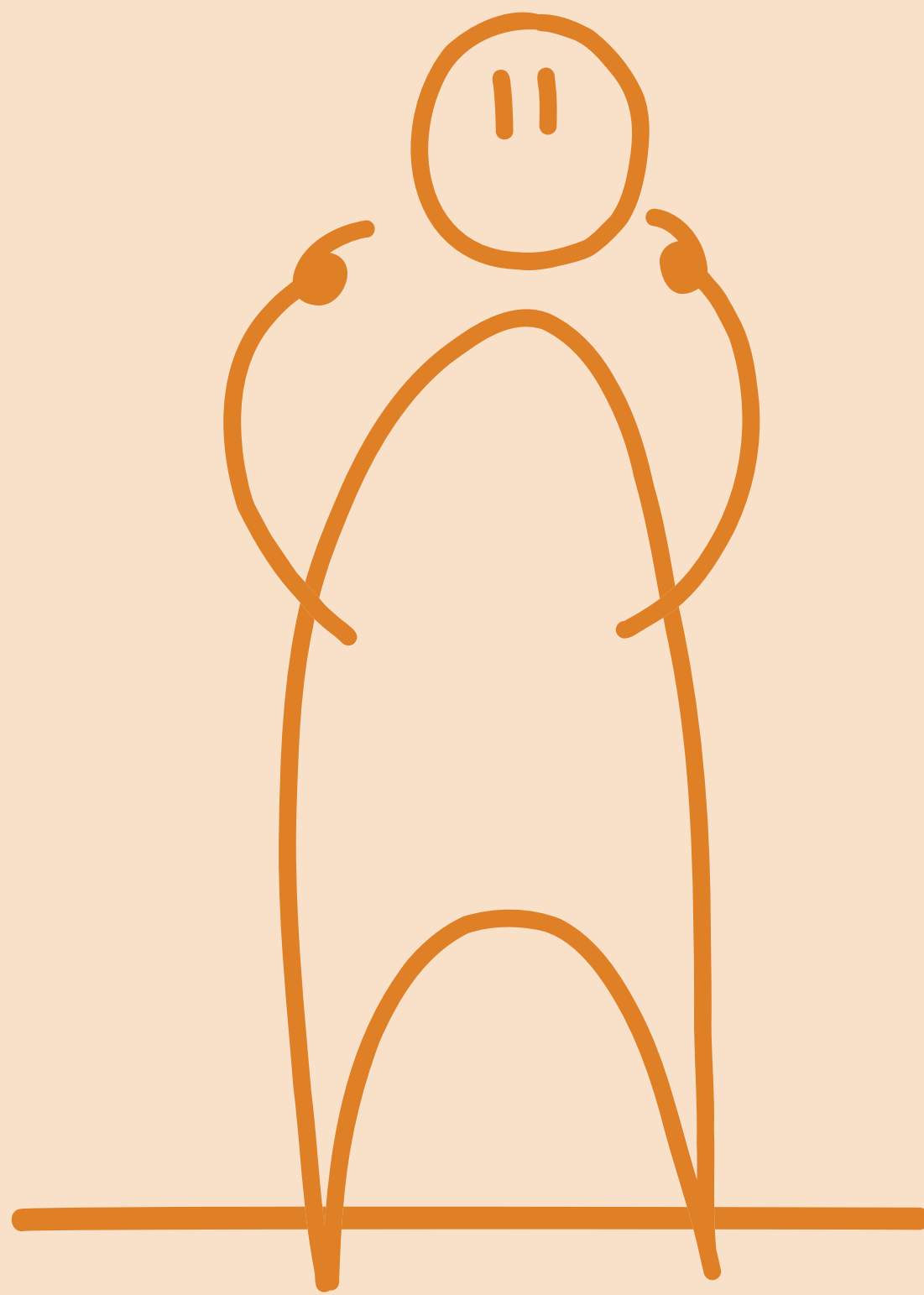

**Wat denk je dat de
doelgroep wil?**

*Wat denk je dat de
doelgroep wil?*

**Om inzicht te krijgen in hoe de
doelgroep autonomie ziet, is het
belangrijk om te weten wat de
doelgroep wil bereiken in het leven.
Wat vinden ze belangrijk? Wat zijn hun
plannen, dromen en verlangens?**

HET INDIVIDU

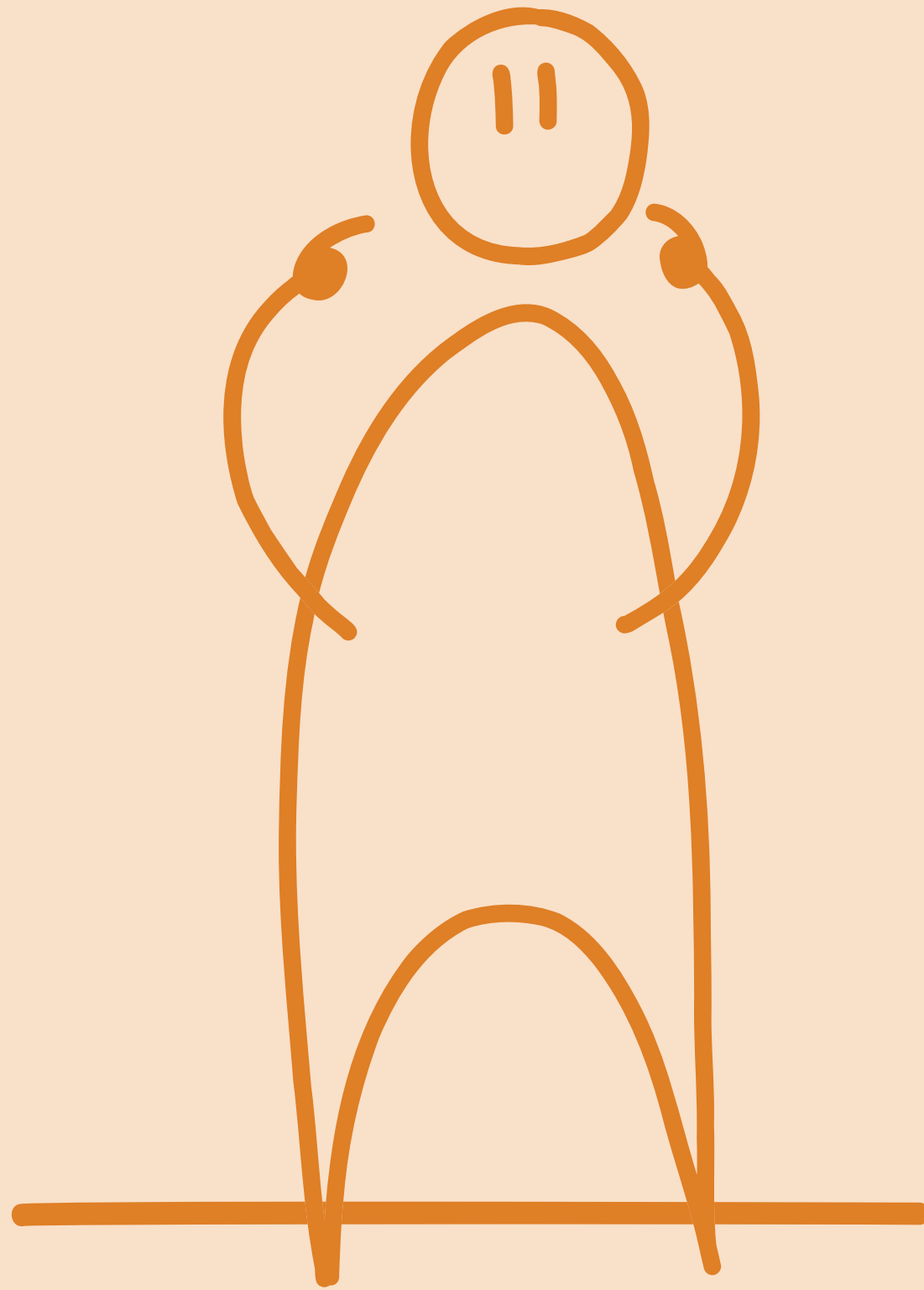

**Wat denk je dat de
doelgroep weet?**

*Wat denk je dat de
doelgroep weet?*

**Hoeveel kennis heeft de doelgroep
over het onderwerp?**

HET INDIVIDU

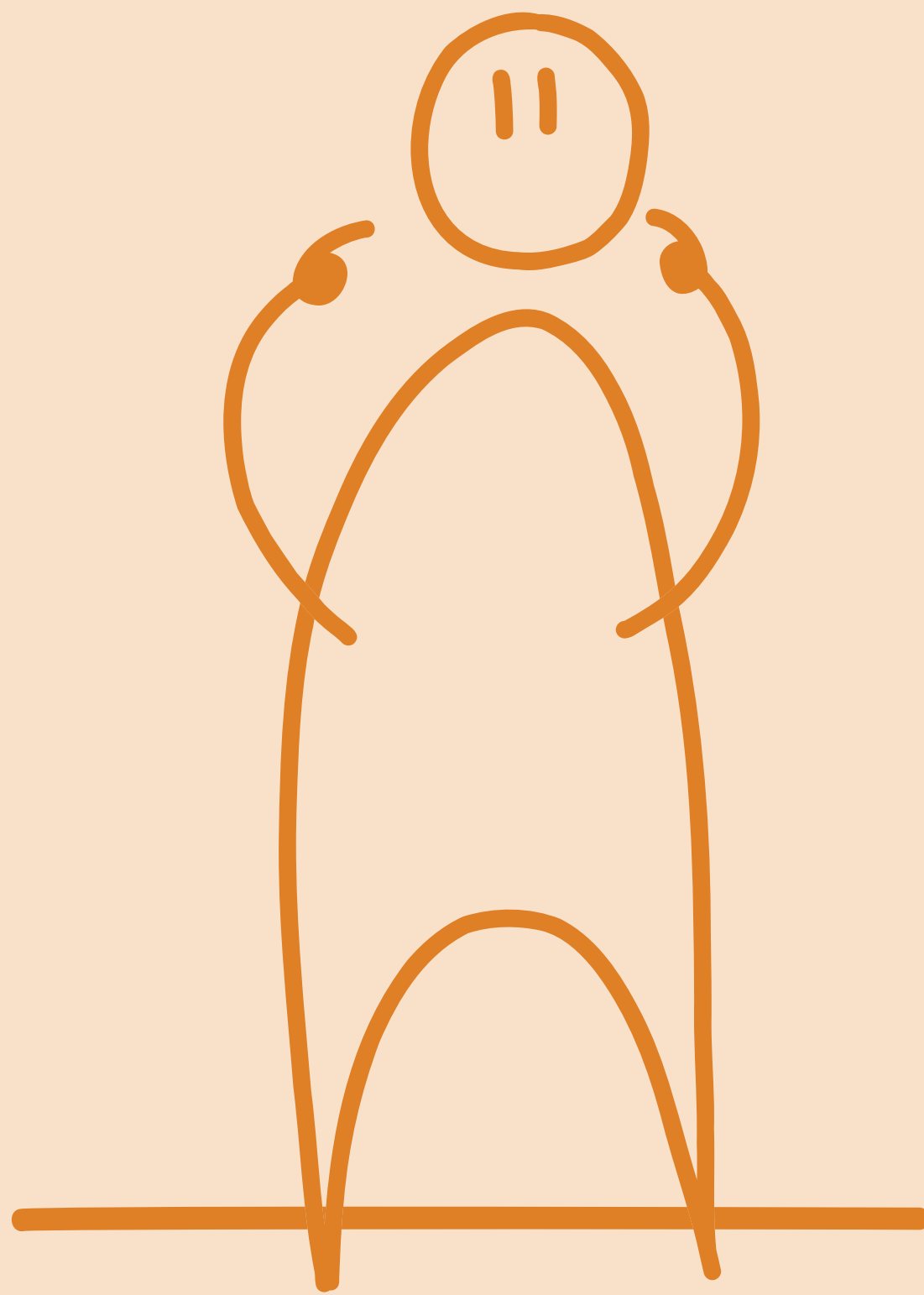

**Hoe denk je dat het
vroeger ging voor
de doelgroep?**

Hoe denk je dat het vroeger ging voor de doelgroep?

Heeft de doelgroep soortgelijke ervaringen meegemaakt? Door een idee te krijgen van hoe de doelgroep beslissingen of verantwoordelijkheid nam in het verleden, kun je meer te weten komen over wie ze zijn als persoon. Eerdere ervaringen kunnen ze vervolgens ook linken aan eventuele toekomstige situaties, of juist helpen bedenken hoe ze het anders zouden willen doen.

HET INDIVIDU

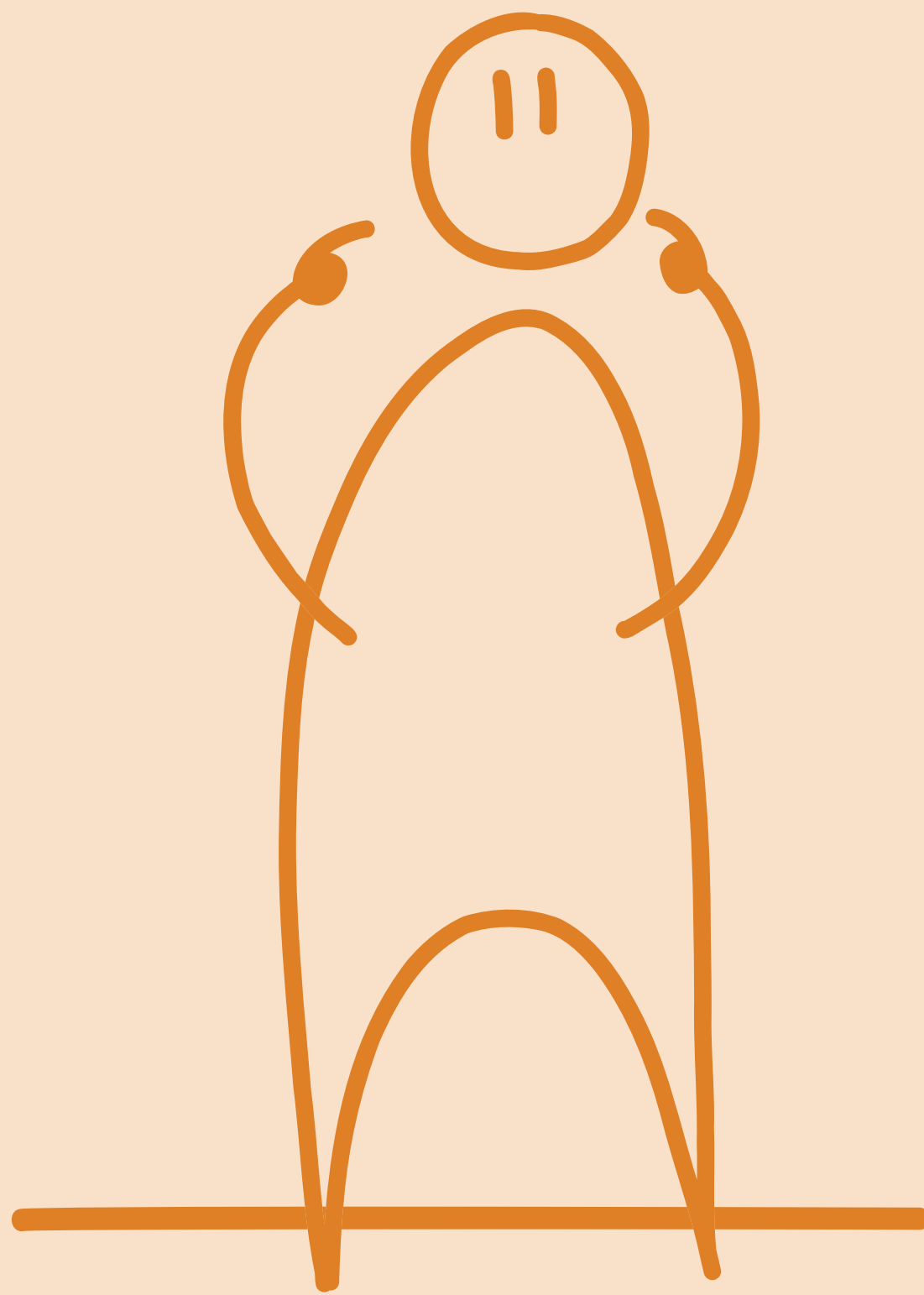

**In hoeverre denk je
dat de doelgroep
het zelf wil?**

*In hoeverre denk je dat de
doelgroep het zelf wil?*

**Staat de doelgroep open voor de
verandering of hulp die jullie willen
aanbieden? Belangrijk is dat de
doelgroep intrinsiek gemotiveerds
is, anders zullen ze niet volhouden.**

HET INDIVIDU

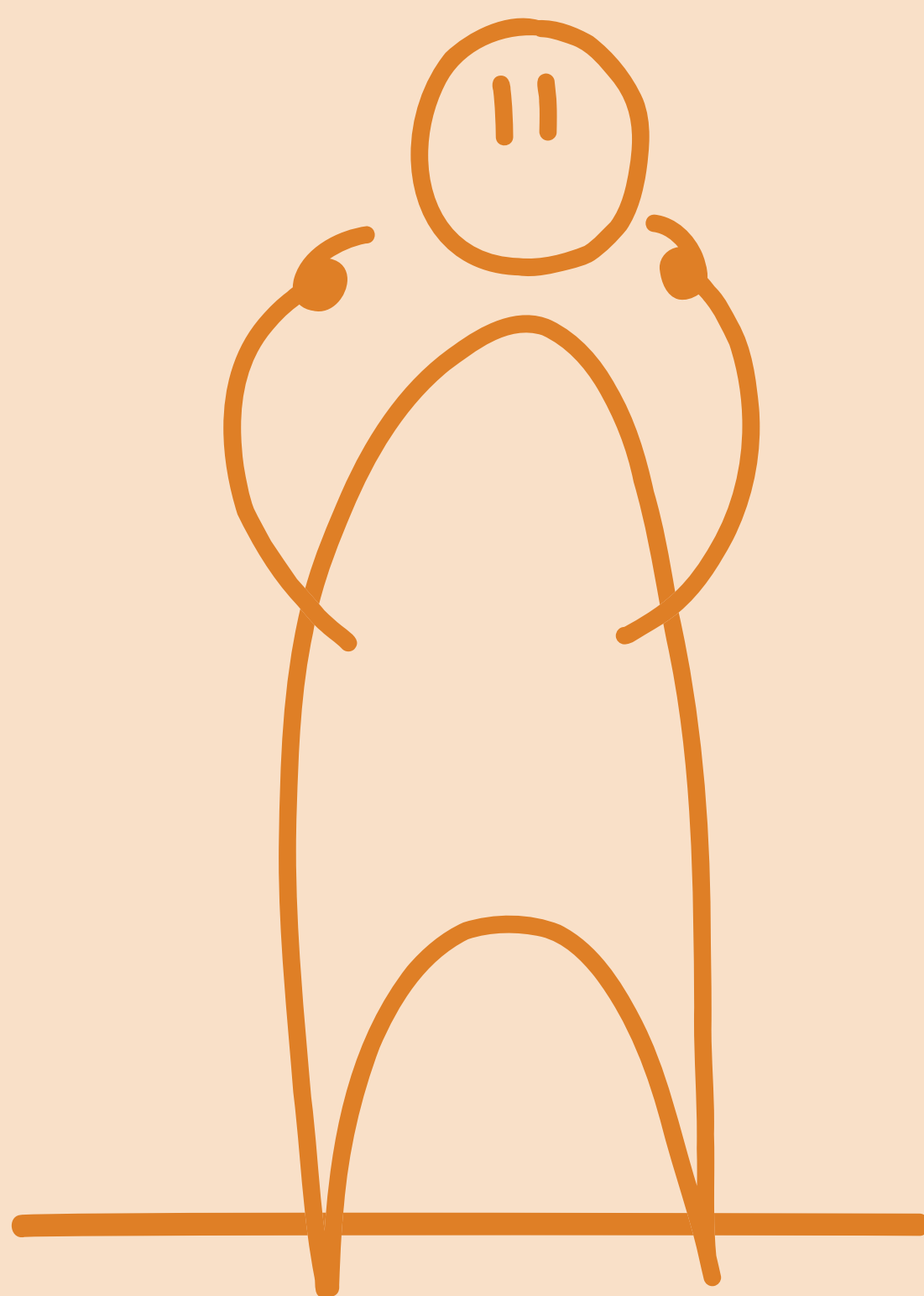

**In hoeverre denk je
dat de doelgroep
hulp wil krijgen?**

In hoeverre denk je dat de doelgroep hulp wil krijgen?

Is de doelgroep iemand die graag geholpen wil worden of juist niet? De ontwerpoplossing kun je vervolgens afstemmen op de verschillen tussen eindgebruikers in de doelgroep. Niet iedereen wil geholpen worden en zeker niet allemaal in dezelfde mate.

HET INDIVIDU

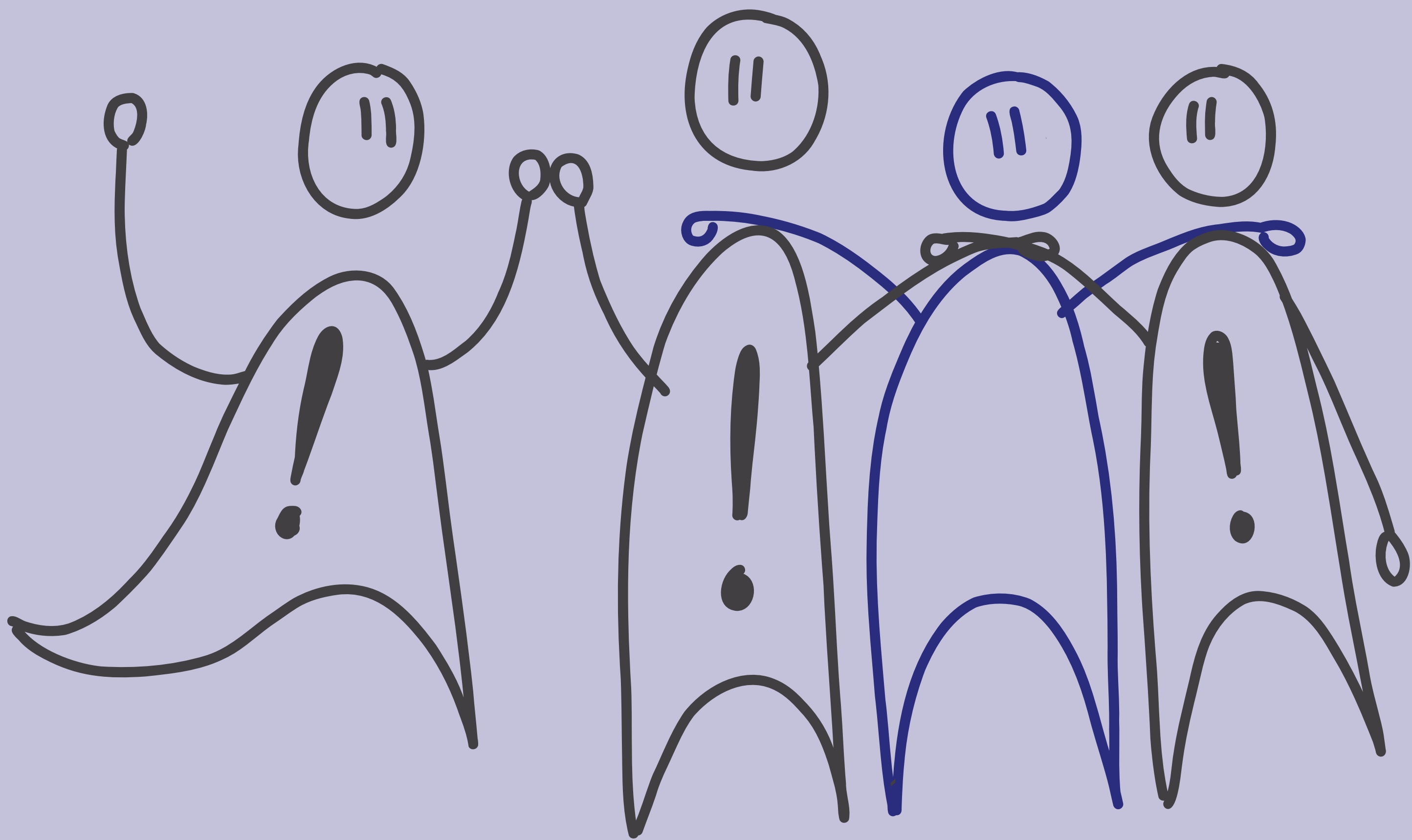

**In hoeverre denk je dat
de doelgroep gelooft dat
ze het zelf moeten doen?**

In hoeverre denk je dat de doelgroep gelooft dat ze het zelf moeten doen?

Als de doelgroep gelooft dat ze zelf verantwoordelijk zijn, zit hier vaak een reden achter. Door deze te achterhalen kun je samen met de doelgroep nadenken over andere oplossingen en eventuele hulp van buitenaf.

BELANGRIJKE RELATIES

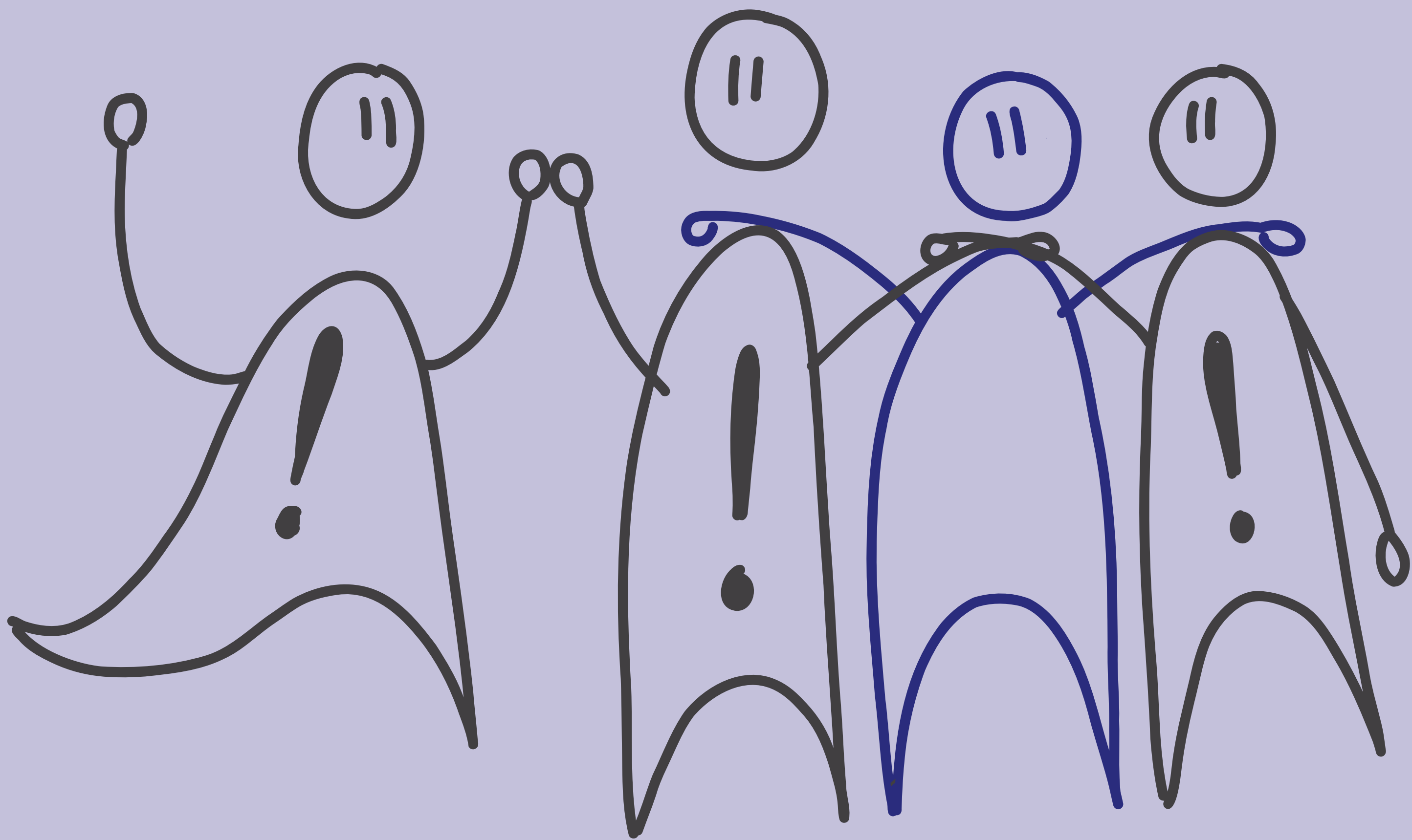

**Van welke relaties denk je
dat de doelgroep deel is?**

Van welke relaties denk je dat de doelgroep deel is?

Door inzicht te krijgen in de relaties waar de doelgroep deel van is en hoe deze relaties betrokken zijn in het (dagelijks) leven van de doelgroep, kom je erachter wie wellicht onderdeel kunnen uitmaken van de ontwerpoplossing en wie juist niet. Deze relaties kunnen familie en vrienden zijn, maar ook experts zoals artsen. Natuurlijk kunnen het ook mensen zijn waar de doelgroep dagelijks mee te maken heeft maar iets verder vanaf staat, zoals winkelmedewerkers of burenen.

BELANGRIJKE RELATIES

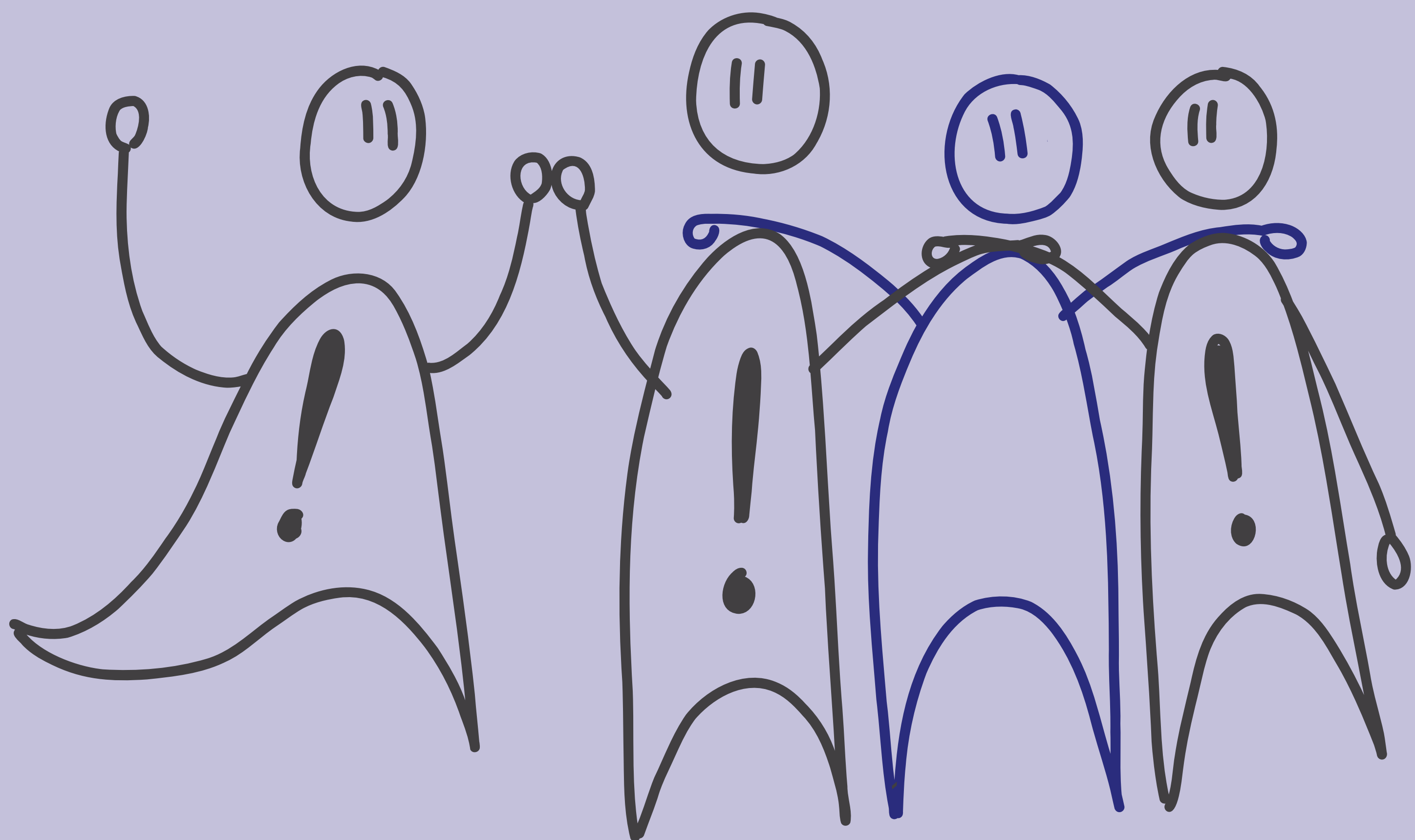

**Wat denk je dat het doel
is van de doelgroep?**

*Wat denk je dat het doel
is van de doelgroep?*

**Wat de doelgroep wil bereiken in
de context, maar wellicht ook in
andere delen van het leven, helpt
inzicht geven in waar de doelgroep
verantwoordelijkheid voor wil
nemen en waarvoor niet. Daarnaast
geeft het inzicht wat de doelgroep
belangrijk vindt in het leven.**

BELANGRIJKE RELATIES

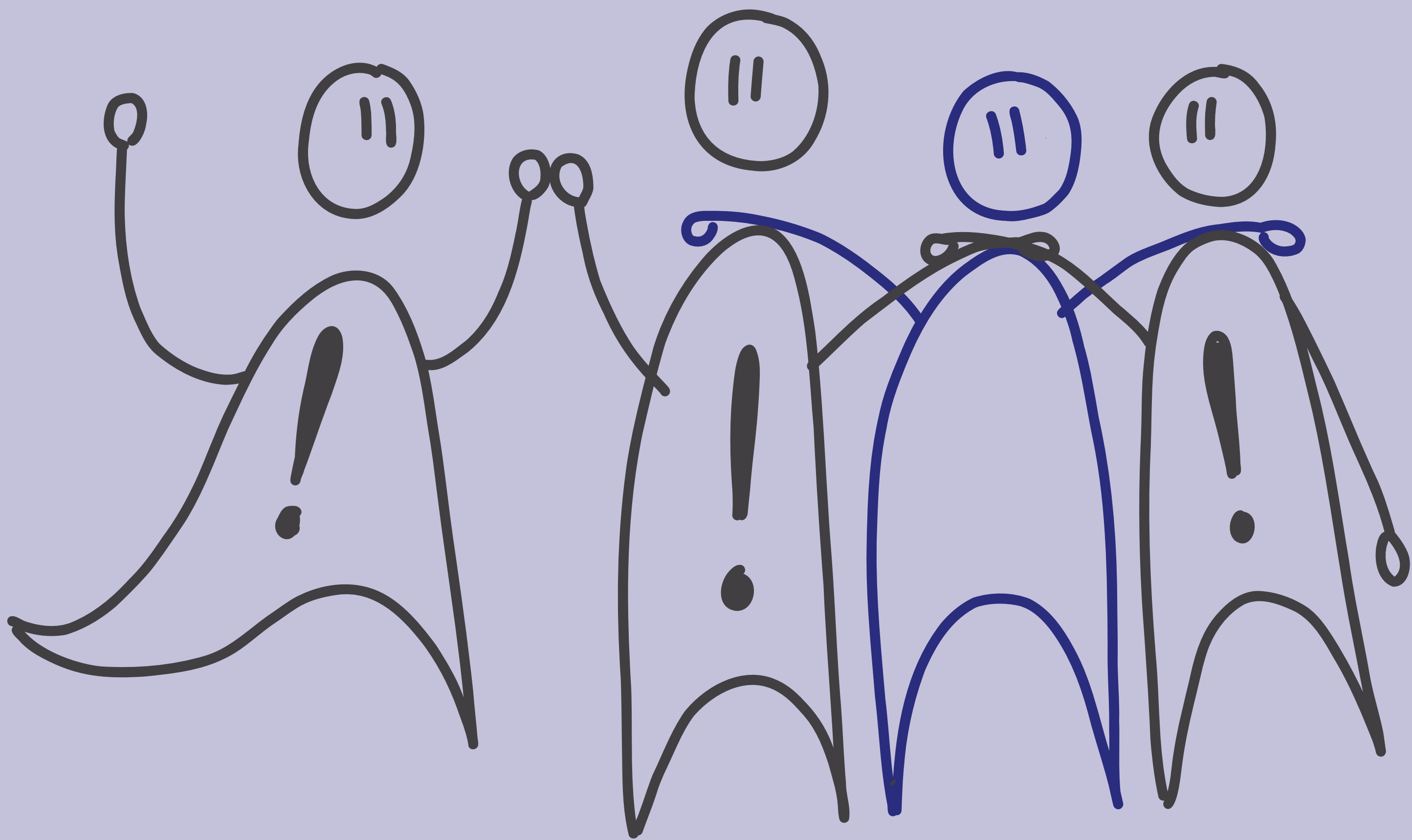

**Hoe behulpzaam denk je
dat de relaties zijn waar
de doelgroep deel van is?**

Hoe behulpzaam denk je dat de relaties zijn waar de doelgroep deel van is?

Wordt de doelgroep al geholpen door de relaties, of denkt deze dat ze zouden kunnen en/of willen helpen? Wellicht ligt het probleem niet bij de doelgroep maar bij de behulpzaamheid van de relaties en moeten hier oplossingen gezocht worden.

BELANGRIJKE RELATIES

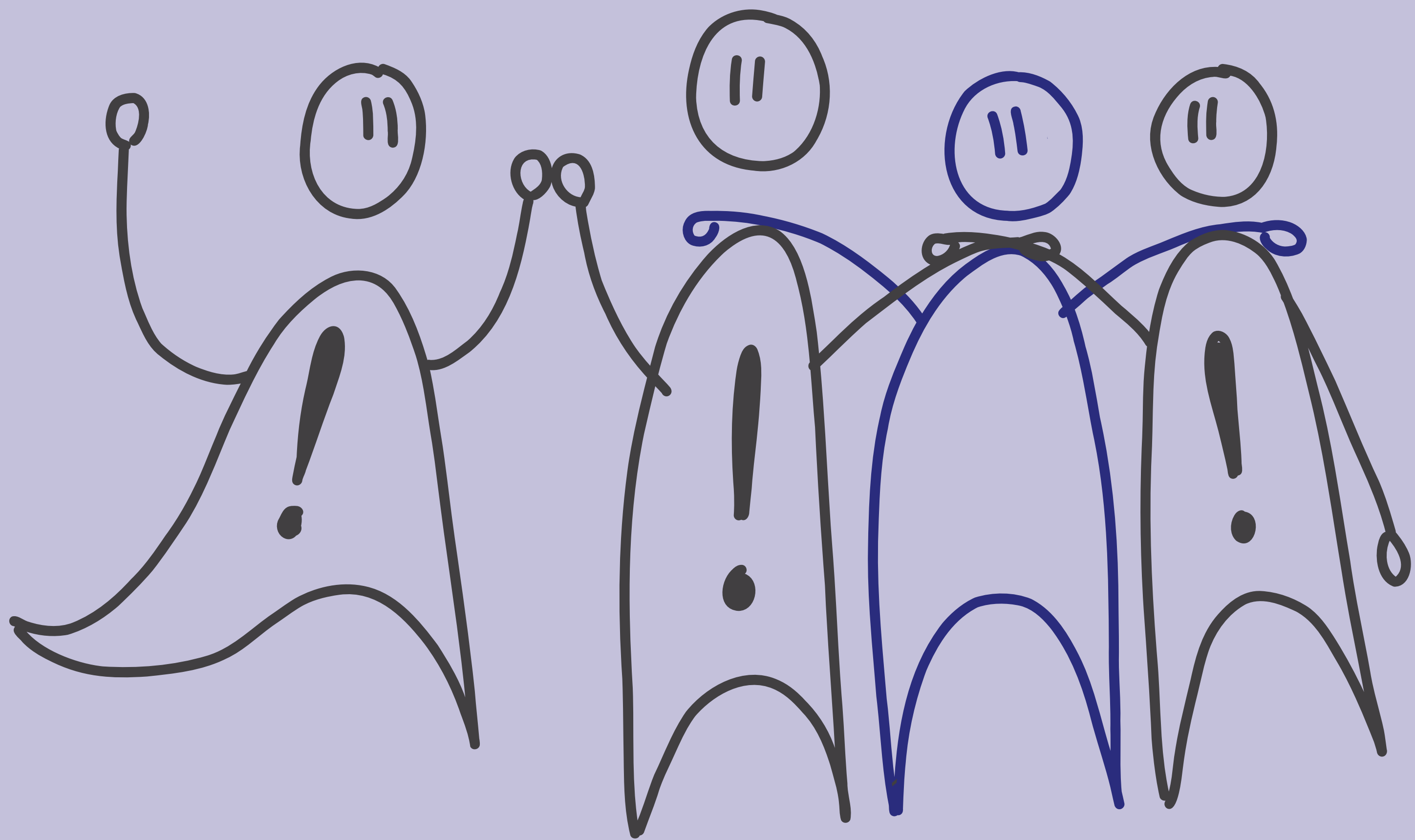

**Wat denk je dat de
overtuigingen van de
doelgroep zijn?**

*Wat denk je dat de
overtuigingen van de
doelgroep zijn?*

**Waar gelooft de doelgroep in en hoe
beïnvloedt dit hoe de doelgroep zich
gedraagt? Helpen of belemmeren de
overtuigingen de doelgroep? Soms wil
iemand niet veranderen of geholpen
worden, of juist wel, door waar ze
in geloven. Hier moet rekening mee
gehouden worden en moeten we
niet (hard) tegenin willen gaan.**

BELANGRIJKE RELATIES

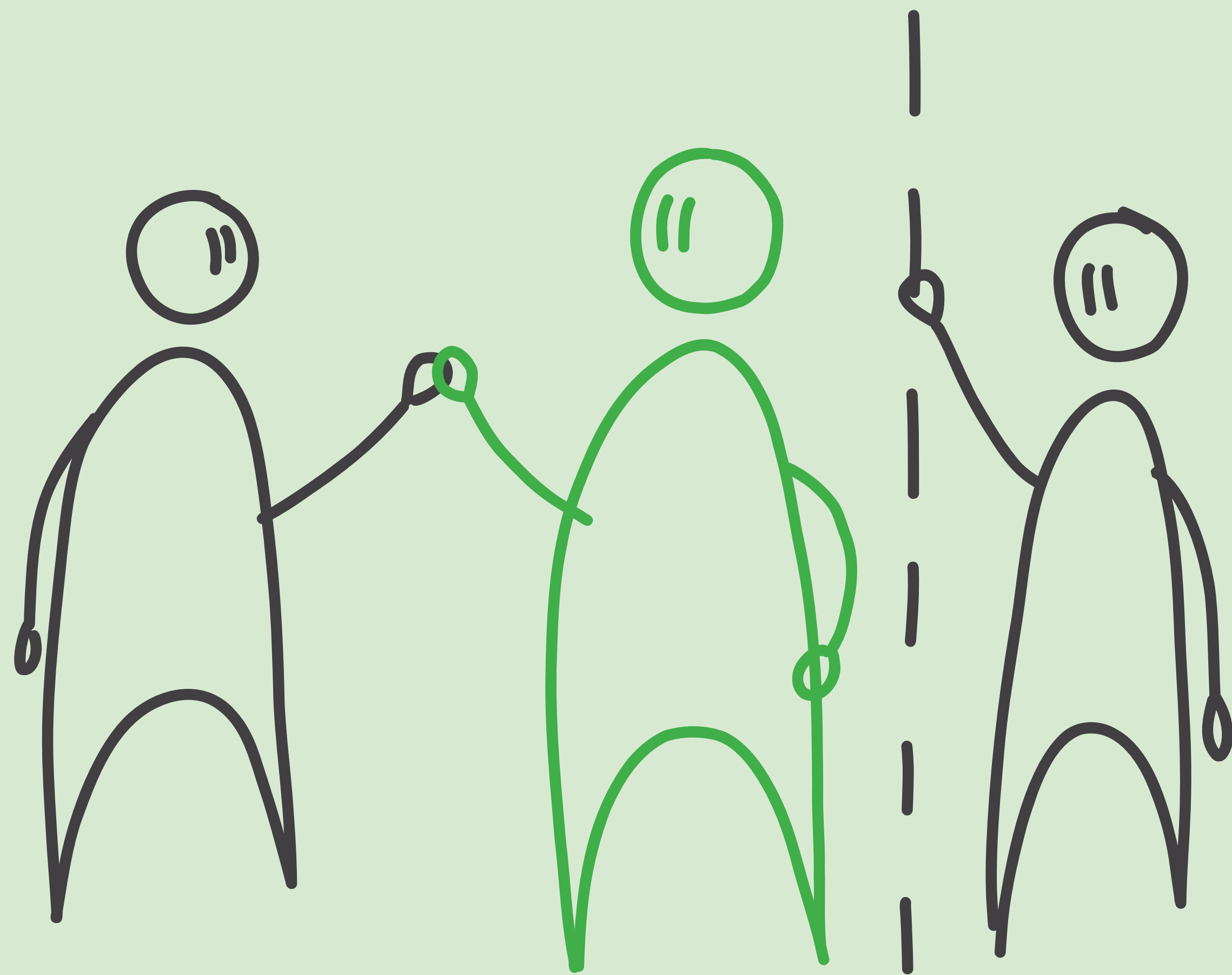

Wat denk je dat de sociale norm is in deze context?

Wat denk je dat de sociale norm is in deze context?

Wat denkt de doelgroep dat van hen verwacht wordt door anderen/diens omgeving/de maatschappij? Welke druk voelt de doelgroep van buitenaf? Door erachter te komen welke druk er op de doelgroep wordt gelegd en wat de hiermee doet/hoe deze erop reageert, kan inzicht geven in hoe de doelgroep de verdeling van de verantwoordelijkheden ziet en hoe deze daarmee omgaat.

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

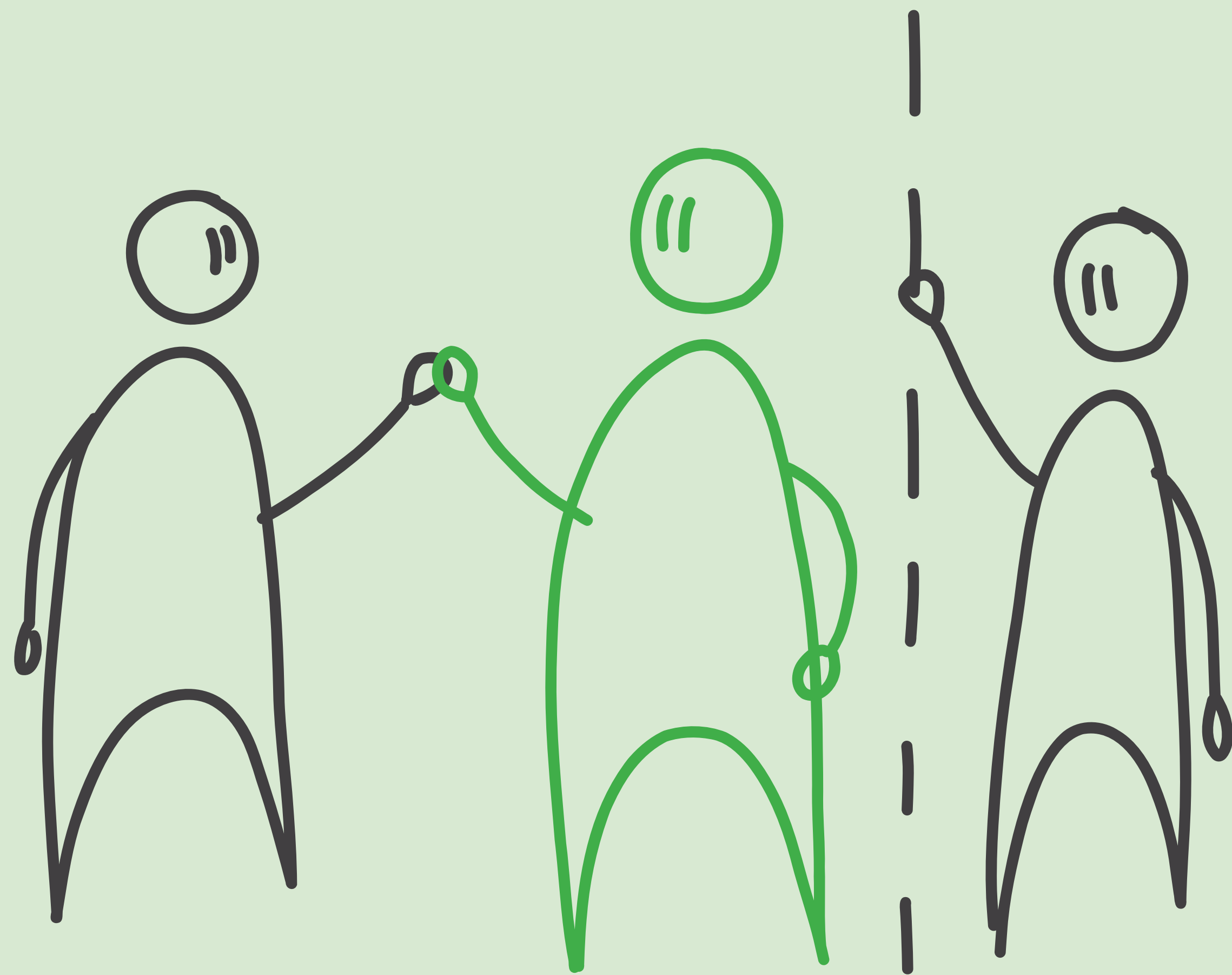

**Denk je dat de doelgroep
ruimte voelt om om
hulp te vragen?**

*Denk je dat de doelgroep
ruimte voelt om om
hulp te vragen?*

**Heeft de doelgroep het idee dat ze om
hulp kunnen vragen in hun (directe)
omgeving? Het is belangrijk om te
weten of de omgeving van de doelgroep
betrokken kan worden, om hier rekening
mee te houden in de ontwerpoplossing.**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

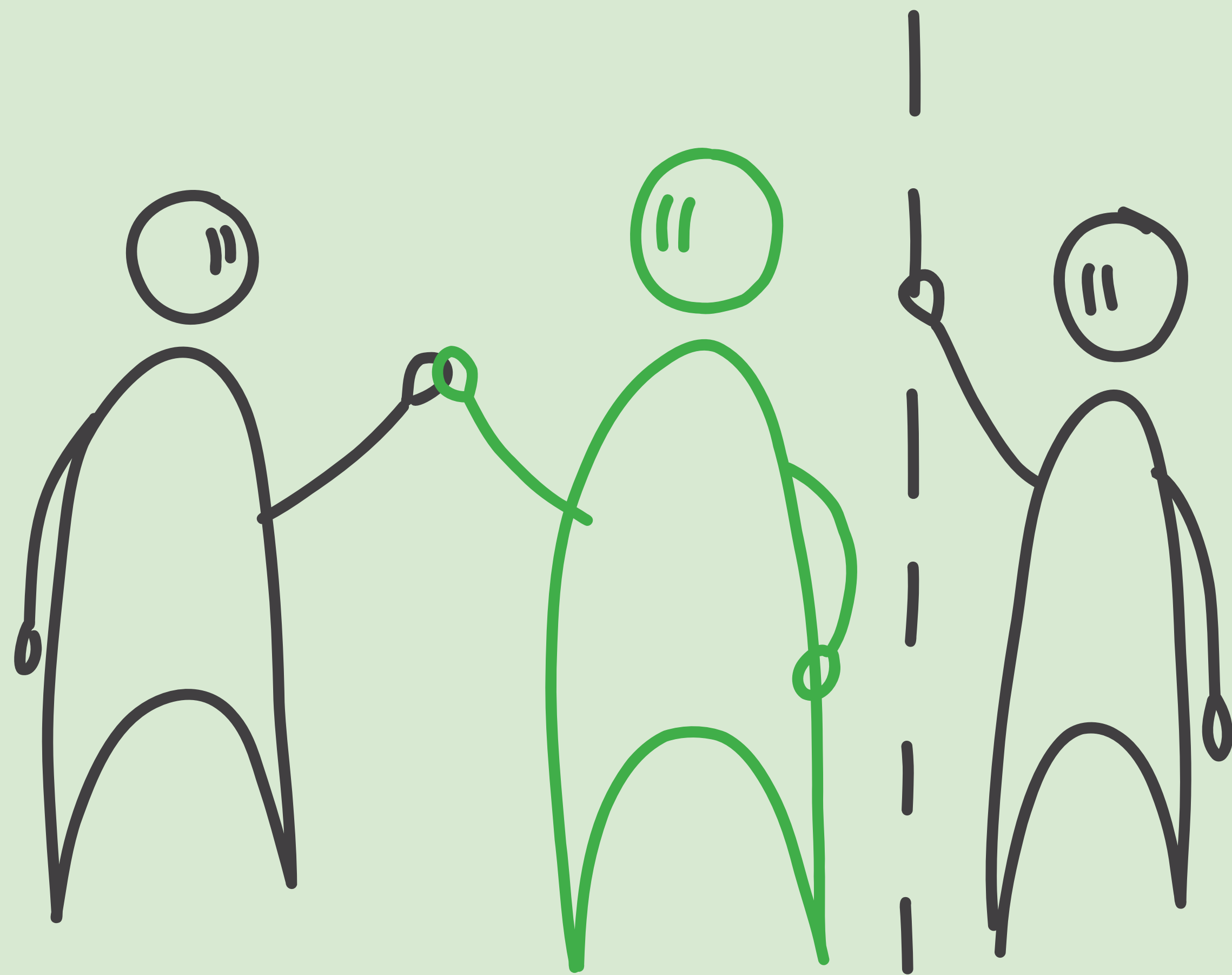

**Wie denk je dat
de doelgroep (on)
gevraagd helpen?**

*Wie denk je dat
de doelgroep (on)
gevraagd helpen?*

**Krijgt de doelgroep al hulp van anderen?
Is dit op een manier die de doelgroep
prettig vindt? En door wie wordt deze
hulp gegeven? Het is belangrijk om de
relaties waar de doelgroep deel van is te
begrijpen, zodat deze wellicht betrokken
kunnen worden in de ontwerpoplossing;
als de doelgroep daarvoor openstaat.**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

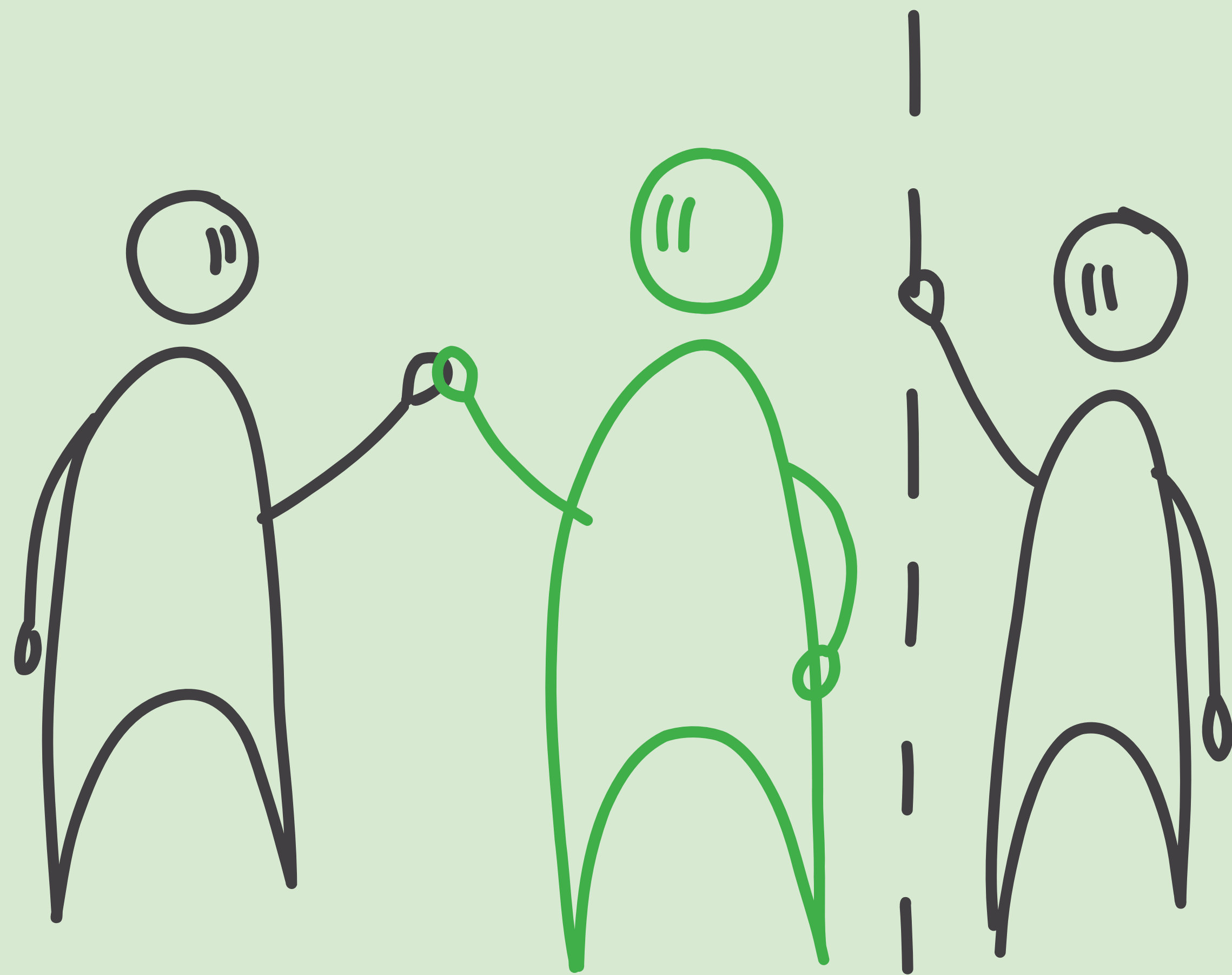

**Hoe gevoelig denk je
dat het onderwerp ligt
bij de doelgroep?**

*Hoe gevoelig denk je
dat het onderwerp ligt
bij de doelgroep?*

**Voelt de doelgroep zich comfortabel
om over het onderwerp te praten?
En met wie? Wellicht moet iemand
ingeschakeld worden die meer ervaring
heeft met de context van het project.**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

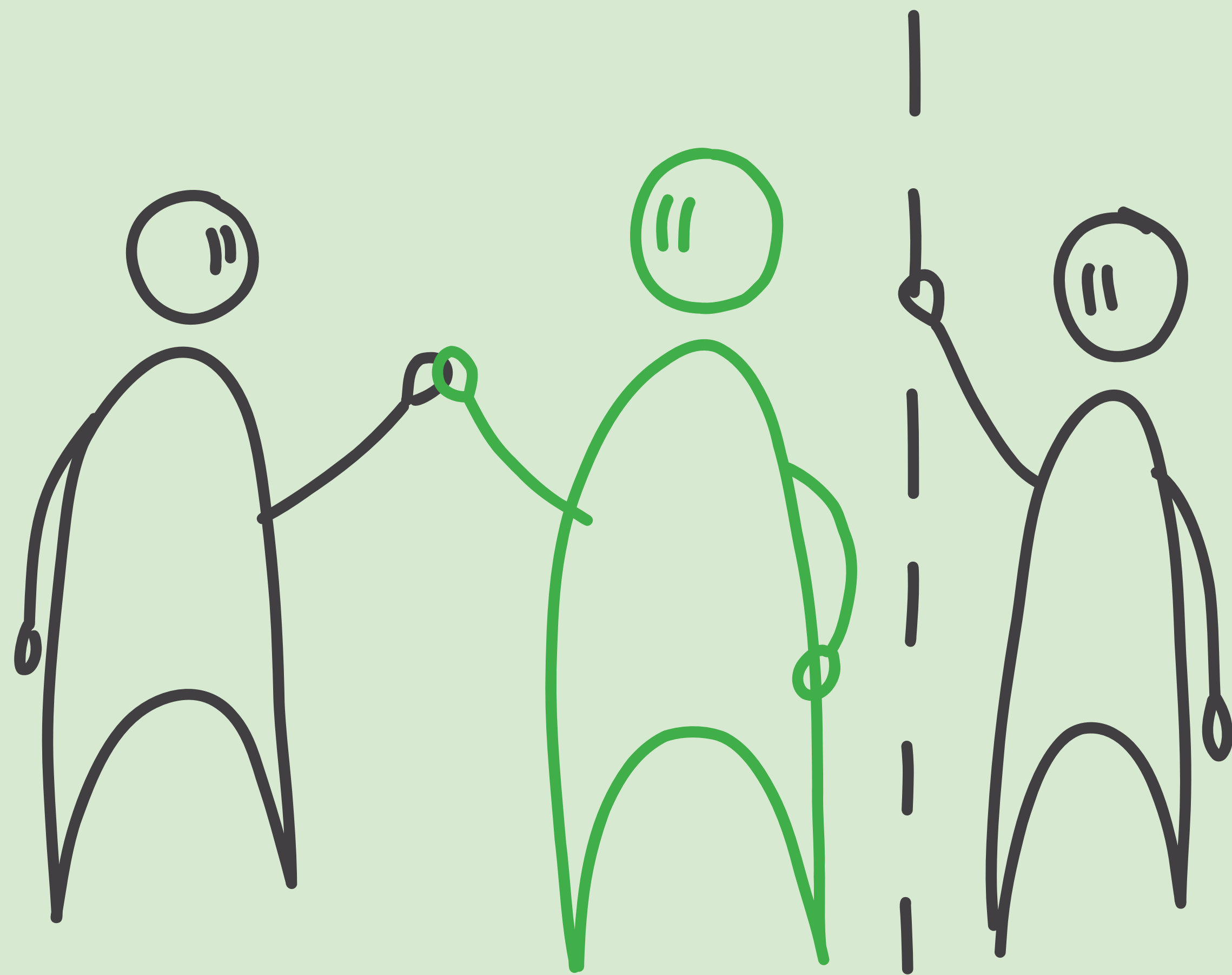

**Hoe denk je dat anderen
de doelgroep helpen
of belemmeren?**

*Hoe denk je dat anderen
de doelgroep helpen
of belemmeren?*

**Door te vragen naar huidige en eerdere
ervaringen met het krijgen van hulp kun
je erachter komen wat de doelgroep
wel en niet prettig vindt. Op welke
manier leveren anderen hulp en wat
vindt de doelgroep hiervan? Hoe
zou de doelgroep het liever zien?**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

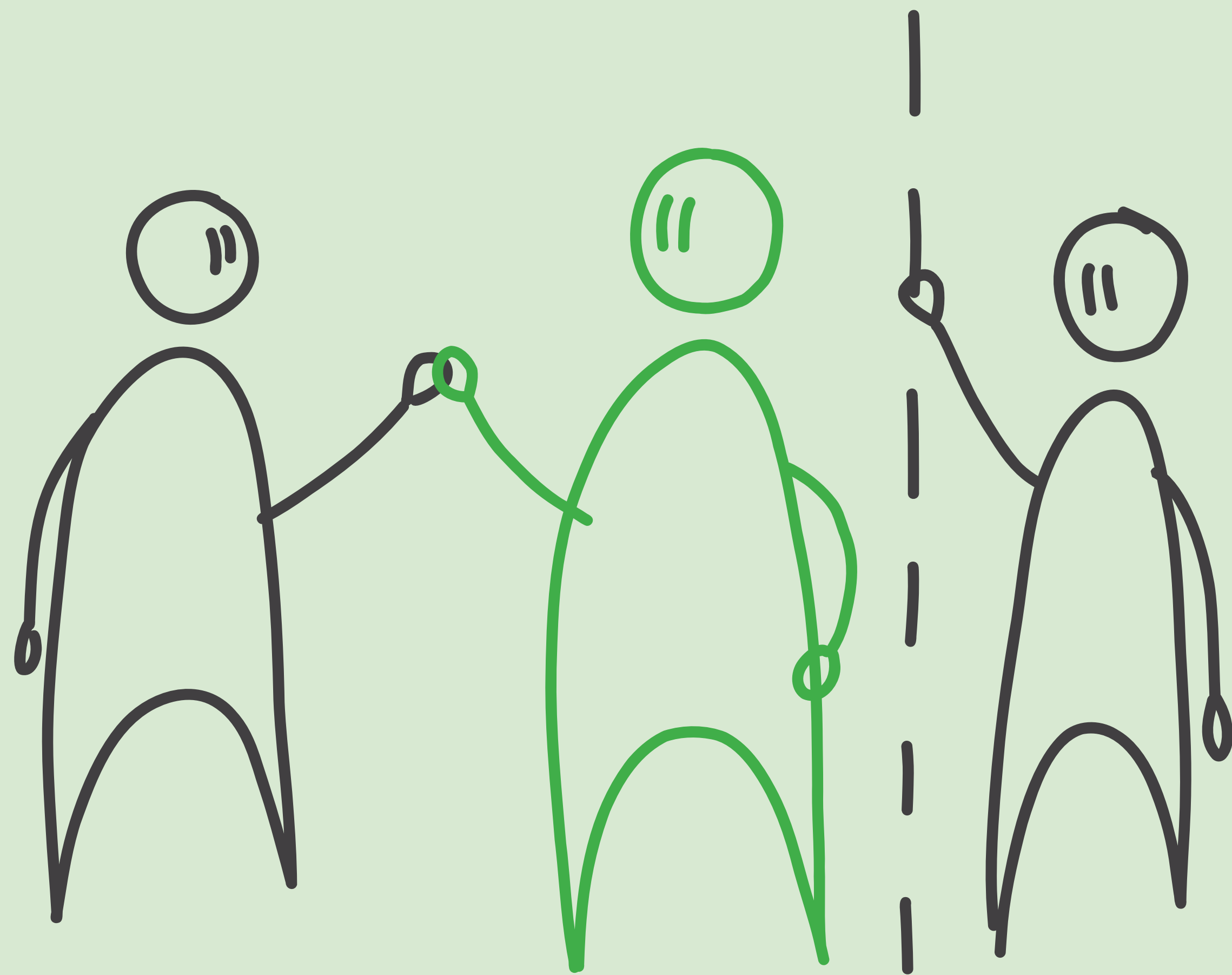

**Denk je dat de doelgroep
het alleen kan?**

*Denk je dat de doelgroep
het alleen kan?*

**Is de doelgroep in staat om zich
alleen te redden in de context? Zou
de doelgroep het alleen af kunnen
zonder hulp van buitenaf?**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

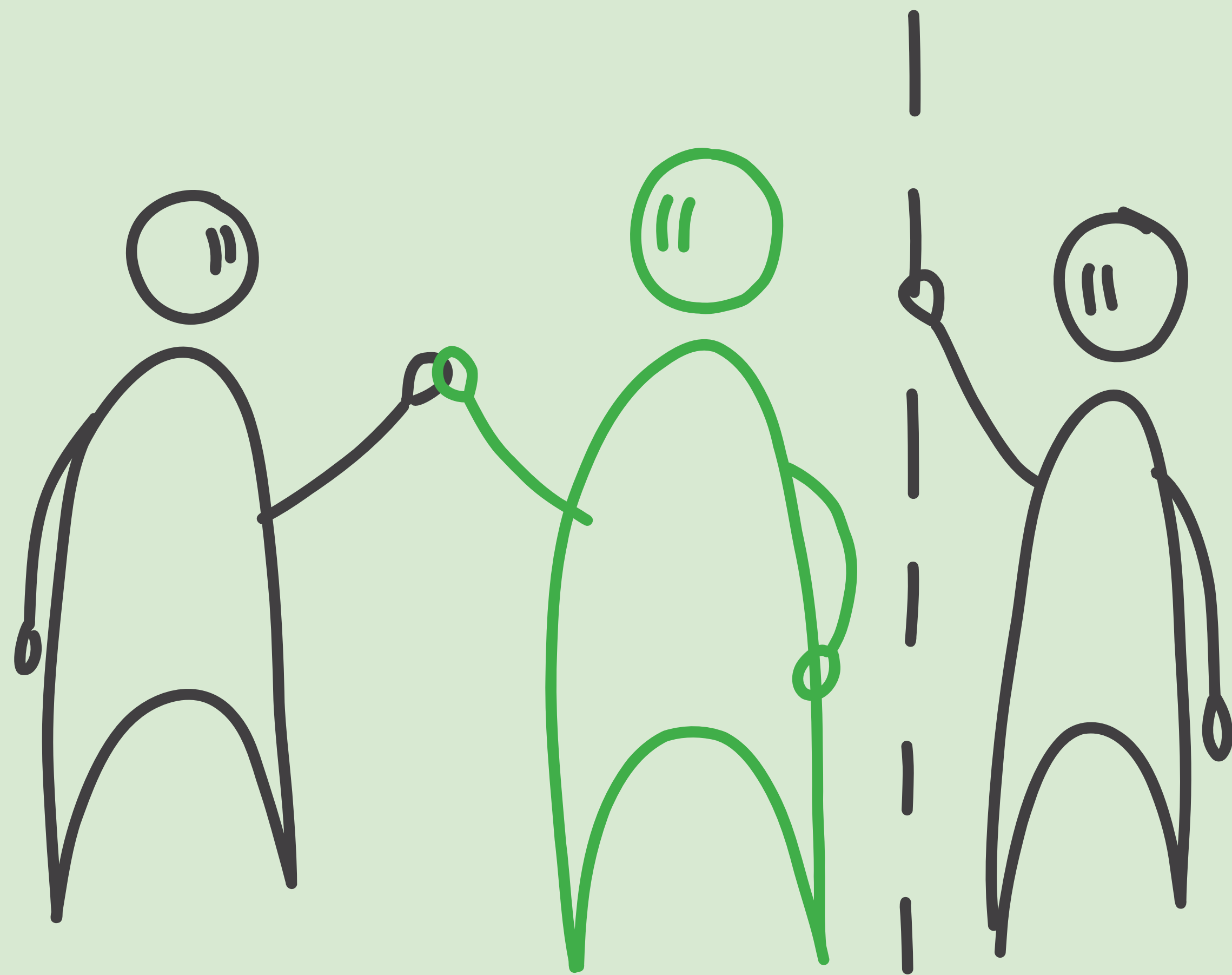

**Denk je dat de doelgroep
hulp nodig heeft?**

*Denk je dat de doelgroep
hulp nodig heeft?*

**Deze vraag kan op twee manieren
geïnterpreteerd worden: Heeft de
doelgroep hulp nodig - volgens een
expert? - volgens zichzelf? Hier
kan nogal wat verschil in zitten,
wat van invloed kan zijn op hoe de
ontwerpoplossing eruit gaat zien.**

GRENZEN VAN ONDERSTEUNING

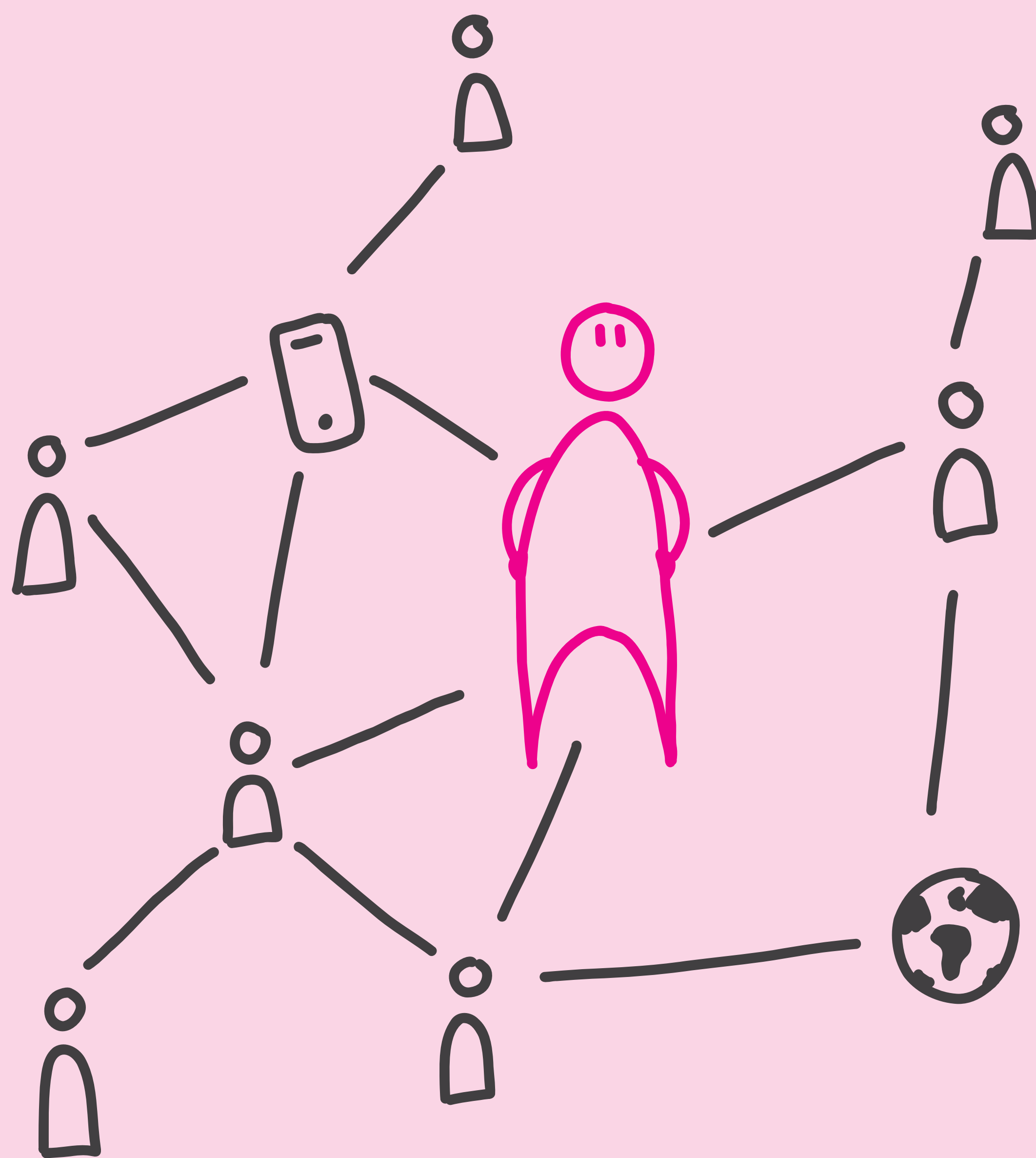

**In hoeverre denk je dat
anderen de doelgroep
mogen helpen?**

*In hoeverre denk je dat
anderen de doelgroep
mogen helpen?*

**Hoeveel hulp accepteert de doelgroep
van anderen? Wil de doelgroep
bijvoorbeeld hulp bij elke stap of alleen
bij de delen waar deze zelf moeite
mee heeft? Dit kan onderzocht worden
door de doelgroep te vragen naar
ervaringen in het dagelijks leven.**

DE CONTEXT

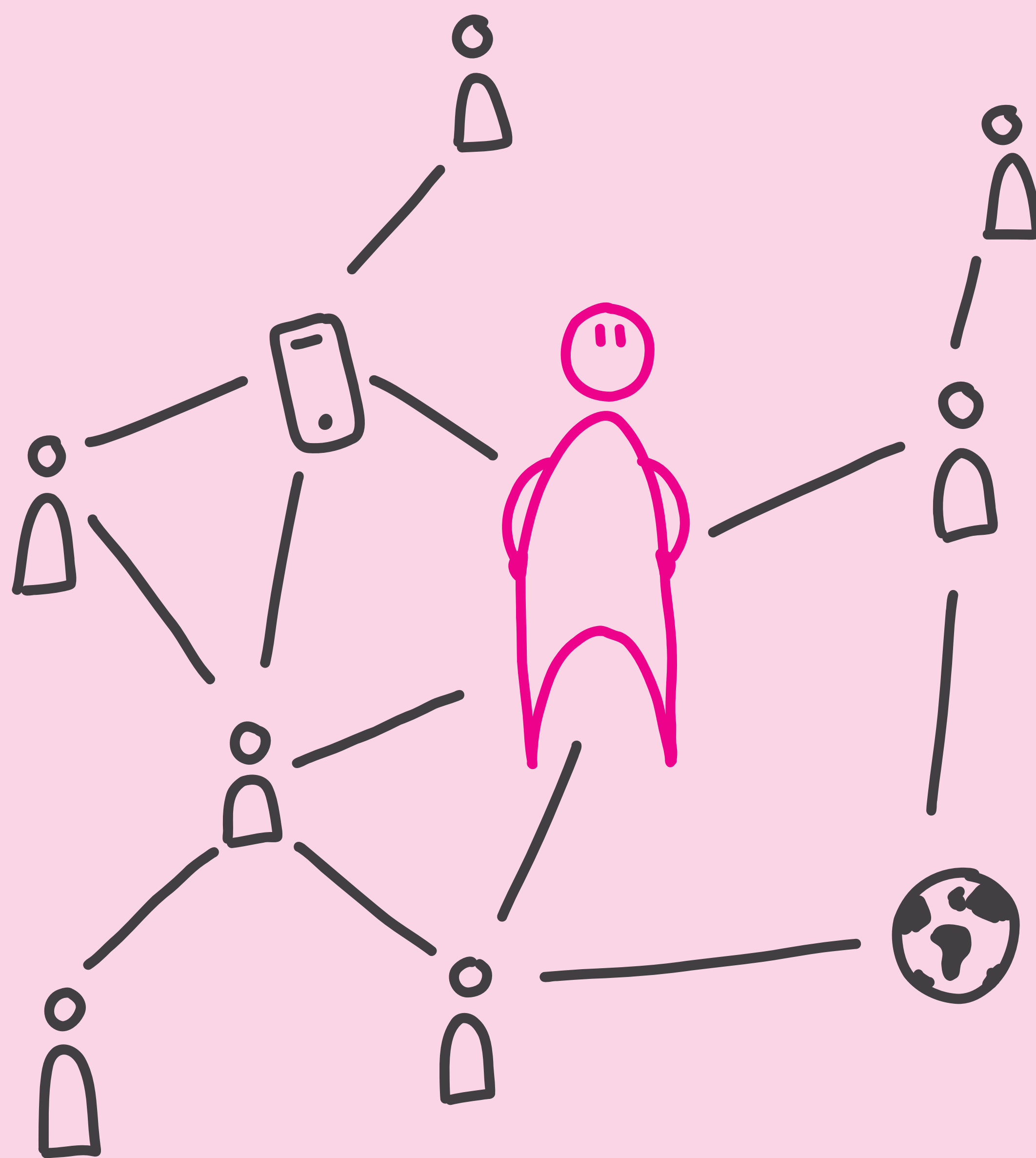

**Welke regels,
omstandigheden en
voorzieningen denk
je dat de doelgroep
(niet) helpen?**

*Welke regels,
omstandigheden en
voorzieningen denk je dat
de doelgroep (niet) helpen?*

**Zijn er externe factoren die de
doelgroep niet zelf kan veranderen die
wel invloed hebben op de autonomie
van de doelgroep? Denk hierbij
bijvoorbeeld aan wetten en regels,
maar ook aan leefomstandigheden,
zoals woning, woonplaats etc.**

DE CONTEXT

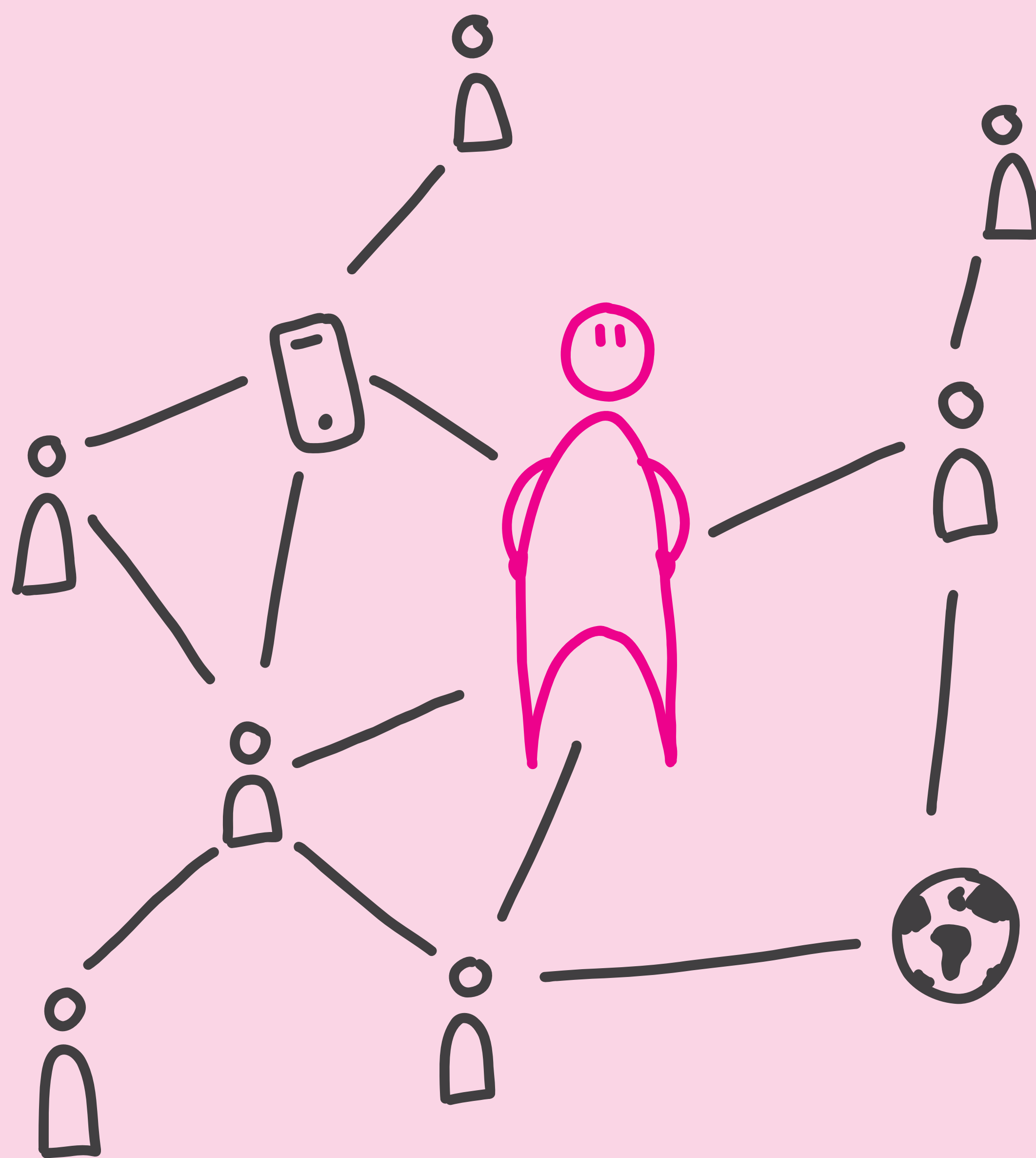

**Welke wetten, systemen
en regels denk je dat
invloed hebben op hoe
wij autonomie zien
in deze context?**

*Welke wetten, systemen
en regels denk je dat
invloed hebben op hoe
wij autonomie zien
in deze context?*

**Het kan natuurlijk zo zijn dat er
limiterende factoren zijn die invloed
hebben op hoe jullie autonomie in deze
context zien. Ga na welke dit zijn en
vooral op welke manier dit gebeurt.
Vervolgens kun je samen nagaan of
hier ook daadwerkelijk rekening mee
gehouden moet worden of niet.**

DE CONTEXT

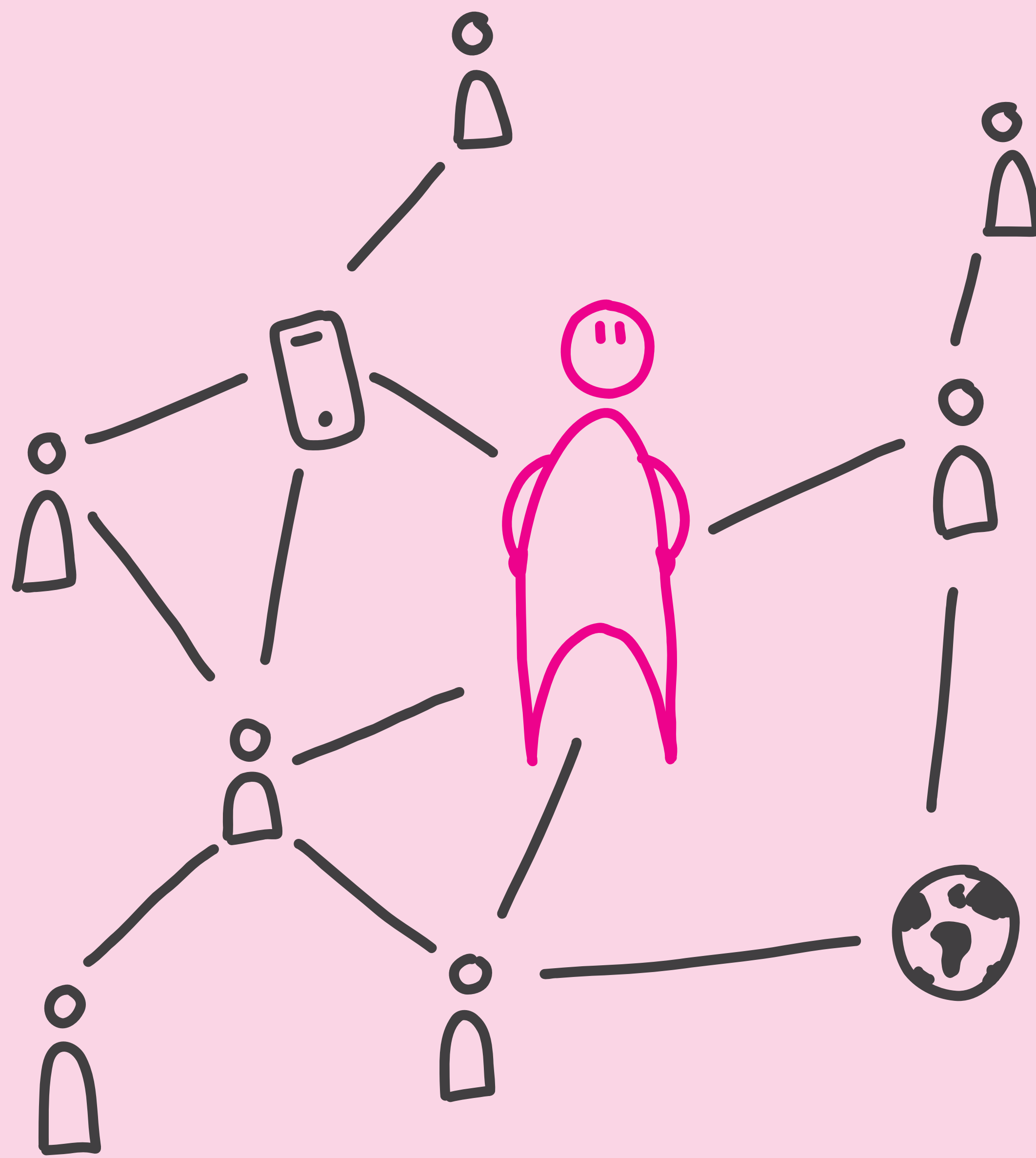
Welke organisaties denk je dat betrokken zijn en hoe?

Welke organisaties denk je dat betrokken zijn en hoe?

Zijn er externe partijen betrokken in de context en op welke manier?

Denk hierbij bijvoorbeeld aan zorginstellingen, overheidsinstanties, wijkgroepen etc. Wat is hun rol in de context, maar ook in het leven van de doelgroep?

DE CONTEXT

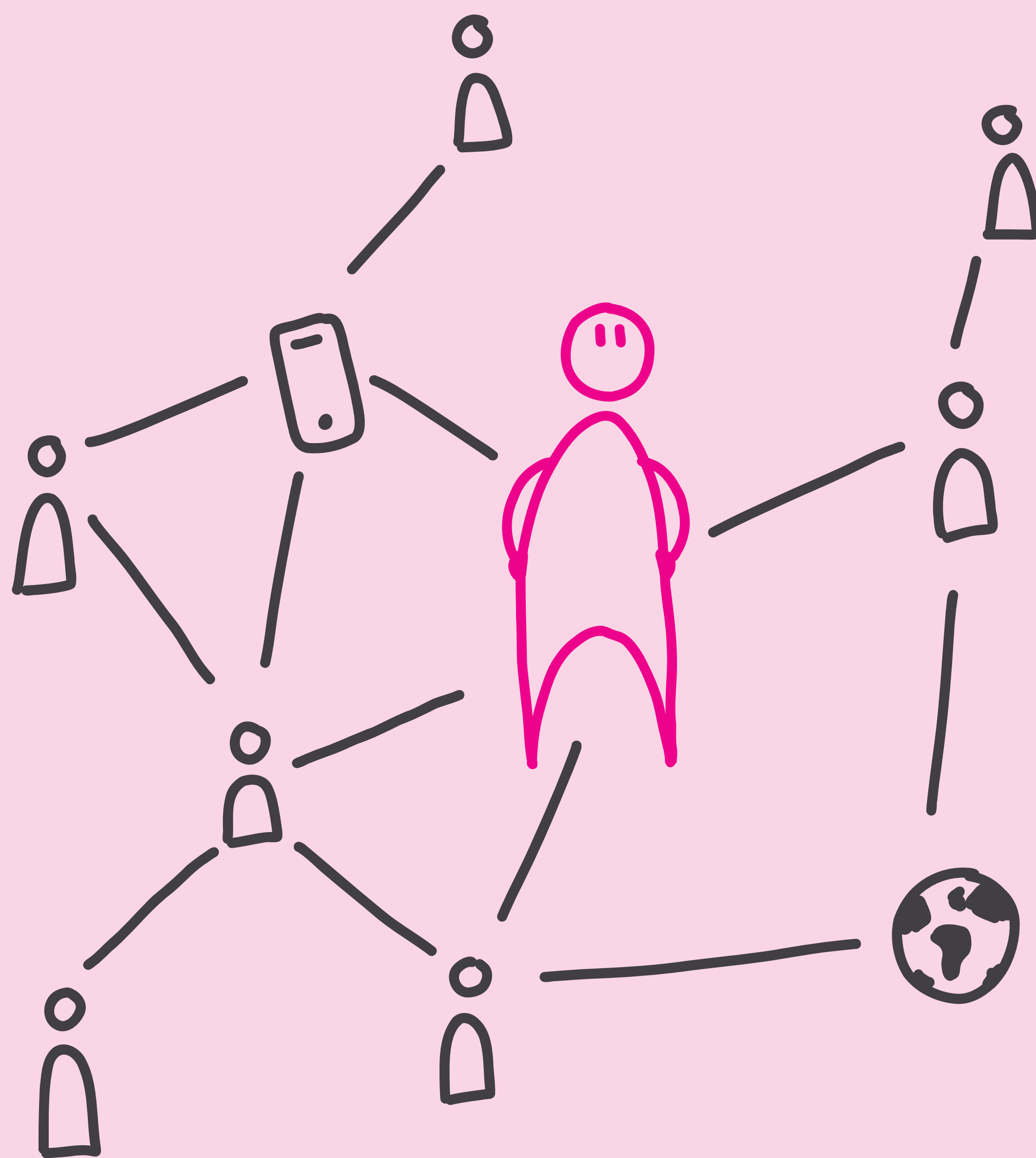

**Wat denk je dat het
minimale is dat de
doelgroep nodig heeft
om deel te nemen?**

*Wat denk je dat het
minimale is dat de
doelgroep nodig heeft
om deel te nemen?*

**Zijn er minimale capaciteiten die
de doelgroep nodig heeft om mee
te kunnen doen in de context en
waarom? Denkt de doelgroep bepaalde
vaardigheden nodig te hebben
om deel te kunnen nemen aan de
context of de maatschappij in het
algemeen? Wat zijn deze capaciteiten
en vaardigheden en waarom denkt de
doelgroep deze nodig te hebben?**

DE CONTEXT

**Welke voorzieningen
denk je dat de doelgroep
nodig heeft?**

*Welke voorzieningen
denk je dat de doelgroep
nodig heeft?*

**Zijn er bestaande voorzieningen waar de
doelgroep gebruik van maakt of gebruik
van zou kunnen maken? Voldoen deze
voorzieningen voor de doelgroep? Wat
zou de doelgroep willen veranderen?**